

**POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM
I PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH SZCZEGÓLNYCH
W SZKOLE PODSTAWOWEJ IM. O. ZBIGNIEWA STRZAŁKOWSKIEGO
W ZAWADZIE**

Preambuła

Wszystkim działaniom podejmowanym przez pracowników szkoły (i osoby pracujące w szkole okresowo np. praktykantów) przyświeca troska o prawidłowy wszechstronny rozwój i bezpieczeństwo uczęszczających do niej uczniów, a dobro dziecka stanowi wartość nadrzędną. Każde dziecko jest indywidualnością, dlatego procesy kształcenia i wychowania uwzględniają dostosowywanie oddziaływań do jego potrzeb i możliwości psychofizycznych. Niedopuszczalne jest naruszanie godności osobistej dziecka w jakikolwiek sposób, stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie. Wszelkie przejawy krzywdzenia dziecka będą podlegały natychmiastowej reakcji ze strony pracowników szkoły, zgodnie z zawartymi w niniejszym dokumencie zasadami i procedurami. Pracownicy szkoły (i osoby pracujące w szkole okresowo np. praktykanci), realizując te cele, działają w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnątrzszkolnych oraz swoich kompetencji.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

§ 1

1. Pracownikiem szkoły jest osoba w niej zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia, przy czym wyróżnia się:

- 1) pracowników pedagogicznych, do których należą: nauczyciele i wychowawcy klas, wychowawcy świetlicy, nauczyciel bibliotekarz, pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog szkolny, terapeuta pedagogiczny, logopeda, doradca zawodowy, dyrektor i wicedyrektor szkoły;
- 2) pracowników niepedagogicznych, do których należą: pielęgniarka szkolna i pracownicy administracji i obsługi (związani z sekretariatem, księgowością i kadrami, kuchnią i stołówką szkolną, obsługą szatni oraz woźni, konserwatorzy, pracownicy gospodarczy i sprzątający).

2. Osoby pracujące w szkole okresowo, ale niezatrudnione to np. praktykanci.
3. Dzieckiem jest każdy uczeń szkoły do ukończenia 18 roku życia.
4. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic/opiekun prawny) lub inna osoba uprawniona do reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia sądu (w tym rodzina zastępcza).
5. Zgoda opiekuna dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z opiekunów dziecka. W przypadku braku porozumienia między opiekunami dziecka należy poinformować opiekunów o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
6. Daną osobową dziecka jest każda informacja umożliwiająca identyfikację dziecka.
7. Osoba odpowiedzialna za Internet to wyznaczony przez dyrektora szkoły pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez dzieci na terenie szkoły oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie.
8. Osoba odpowiedzialna za „Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem” to wyznaczony przez dyrektora szkoły pracownik sprawujący nadzór nad realizacją Polityki w szkole.
9. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć stosowanie jakichkolwiek form przemocy psychicznej lub fizycznej (w tym seksualnej), popełnienie czynu zabronionego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę (w tym pracownika placówki) lub zagrożenie dobra dziecka, (w tym jego zaniedbywanie).

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

§ 2

1. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.
2. Pracownicy pedagogiczni dokonują diagnozy sytuacji rodzinnej i szkolnej uczniów oraz prowadzą badania zmierzające do rozpoznania czynników ryzyka w otoczeniu ucznia, związanych z jednostką, rodziną, grupą rówieśniczą i społecznością lokalną.
3. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka, pracownicy pedagogiczni podejmują współpracę z rodzicami/opiekunami prawnymi, określając formy i sposoby udzielania uczniom i ich rodzicom odpowiedniej pomocy (np. psychologiczno – pedagogicznej, materialnej), przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do działania w celu wyjścia z trudnej sytuacji.
4. Wszyscy pracownicy szkoły monitorują dobrostan dziecka poprzez obserwację jego zachowania, analizę wyników w nauce, rozmowy z uczniem i członkami jego rodziny,

prorowadzenie badań diagnostycznych (np. ankiet), współpracę ze środowiskiem lokalnym oraz instytucjami wspierającymi szkołę w realizacji jej podstawowych zadań.

Rozdział III

Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku dziecka

§ 3

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/679 z 27.04.2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE w związku z Ustawą z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych.
2. Szkoła posiada Politykę Ochrony Danych Osobowych, która reguluje sposób zabezpieczenia, warunki udostępniania i przetwarzania danych osobowych uczniów.
3. Dane osobowe rodziców/opiekunów prawnych i ich dzieci są przetwarzane przez wyznaczonych pracowników szkoły w celu realizacji obowiązku szkolnego i wypełniania zadań statutowych szkoły, o czym rodzice / opiekunowie prawni są poinformowani pisemnie.
4. Przetwarzanie danych osobowych uczniów szkoły i ich rodziców/opiekunów prawnych związane z inną działalnością niż wyżej wymieniona np. udziałem w konkursach, zawodach sportowych, działalnością promocyjną szkoły – wymaga zgody pisemnej rodziców/opiekunów prawnych ucznia.
5. Rodzice/opiekunowie prawni mają prawo dostępu do treści danych własnych i swoich dzieci oraz prawo do żądania ich sprostowania, usunięcia, ograniczenia przetwarzania, przenoszenia danych, wniesienia sprzeciwu, cofnięcia zgody w dowolnym momencie.
6. Pracownik szkoły ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczania danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
7. Dane osobowe uczniów są udostępniane wyłącznie za zgodą dyrektora szkoły osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.
8. Pracownik szkoły może wykorzystać informacje o dziecku w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację dziecka, po wcześniejszym poinformowaniu o tym fakcie dyrektora szkoły.
9. Dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba kontaktuje się w sprawach dzieci z mediami.

10. Pracownik szkoły nie ma prawa bez wyraźnej zgody dyrektora szkoły oraz rodzica/prawnego opiekuna dziecka udostępniać przedstawicielom mediów informacji o dziecku ani jego opiekunie.

11. Pracownik szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi, ani nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego opiekunów. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik szkoły jest przeświadczony, iż jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.

12. Pracownik szkoły, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może skontaktować się z opiekunem dziecka i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych przedstawicielom mediów. W przypadku uzyskania takiej zgody, pracownik szkoły podaje przedstawicielowi mediów dane kontaktowe do opiekuna dziecka.

§ 4

1. Pracownicy szkoły uznając prawo ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych zapewniają ochronę jego wizerunku.

2. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku uczniów (filmowanie, fotografowanie) na terenie szkoły, bez zgody dyrektora szkoły i pisemnej zgody rodzica/prawnego opiekuna.

3. W celu ochrony wizerunku dziecka, aby umieścić zdjęcie dziecka w gablocie, na tablicy informacyjnej lub stronie internetowej szkoły oraz profilu szkoły na portalu społecznościowym, w celach promocyjnych, edukacyjnych, związanych np. z ofertą zajęć szkolnych lub pozaszkolnych, potrzebna jest zgoda jego rodziców/opiekunów prawnych.

4. Rodzice/opiekunowie prawni mają prawo do cofnięcia w/w zgody w dowolnym momencie.

5. W przypadku wycofania zgody na publikowanie wizerunku, należy niezwłocznie usunąć wizerunek dziecka ze wskazanego miejsca.

6. Niedopuszczalne jest w żadnym wypadku publikowanie zdjęć, nagrań, przedstawiających dzieci rozebrane lub nagie.

7. Zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły określa Statut szkoły.

8. Jeżeli wizerunek stanowi jedynie element całości takiej jak zgromadzenie, wyjazd zorganizowany, wycieczka, krajobraz, szkolna impreza, zgoda na utrwalanie wizerunku ucznia nie jest wymagana.

9. W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenia instytucji. Decyzję taką podejmuje dyrektor szkoły.

10. Dyrektor szkoły, podejmując decyzję, o której mowa w punkcie poprzedzającym, poleca przygotować wybrane pomieszczenie w celu realizacji materiału medialnego w taki sposób, by uniemożliwić filmowanie przebywających na terenie szkoły innych dzieci.

Rozdział IV

Zasady dostępu dzieci do Internetu oraz ochrony dzieci przed szkodliwymi treściami w Internecie

§ 5

1. Szkoła umożliwia uczniom dostęp do Internetu:

- 1) pod nadzorem nauczyciela na lekcji informatyki (również w ramach edukacji wczesnoszkolnej),
- 2) pod nadzorem nauczyciela na zajęciach świetlicowych,
- 3) pod nadzorem nauczyciela bibliotekarza na przeznaczonych do tego komputerach znajdujących się w bibliotece (pracowni multimedialnej).

2. Każdy w/w pracownik szkoły, czuwa nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas zajęć oraz w czasie wolnym od zajęć w pracowni multimedialnej.

3. Podczas korzystania z usług internetowych, takich jak poczta, grupy dyskusyjne itp. należy przestrzegać ogólnie przyjętych norm społecznych – nie wolno nikogo obrażać, używać wulgaryzmów ani wysyłać niecenzuralnych treści.

4. Szkoła zapewniając uczniom dostęp do Internetu, podejmuje działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

5. Szkoła prowadzi działania profilaktyczne ukierunkowane na szeroko pojęte bezpieczeństwo dzieci w Internecie.

§ 6

1. Osoba odpowiedzialna za Internet zapewnia, by na wszystkich komputerach na terenie szkoły z dostępem do Internetu, z których korzystają uczniowie, było zainstalowane i aktualizowane oprogramowanie antywirusowe i filtrujące.

2. Wyznaczony pracownik szkoły, sprawdza, czy na komputerach z dostępem do Internetu, z których korzystają uczniowie, nie znajdują się niebezpieczne treści.

3. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik ustala, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzania, podejmując jednocześnie działania w celu wyeliminowania niebezpiecznych treści.

4. Informacje o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik szkoły przekazuje dyrektorowi, pedagogowi szkolnemu, wychowawcy klasy.
5. Pedagog przeprowadza z dzieckiem rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
6. Jeżeli w wyniku rozmowy pedagog uzyska informację, że dziecko jest krzywdzone lub jest sprawcą przemocy w Internecie, podejmuje stosowne działania opisane w szkolnej procedurze postępowania w przypadkach ujawnienia cyberprzemocy.

Rozdział V

Zasady bezpiecznych relacji pracownik szkoły – uczeń

§ 7

1. Pracownicy szkoły dbają o bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole, monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
2. W klasach młodszych nauczyciele mogą pomagać dzieciom w czynnościach samoobsługowych w zależności od potrzeb dziecka i uzgodnień z rodzicami.
3. Bezpośredni kontakt z dzieckiem oparty jest na poszanowaniu jego intymności, a gesty związane z okazywaniem uczuć ze strony nauczyciela (np. przytulanie, głaskanie, branie na kolana) powinny być odpowiedzią na potrzeby dziecka.
4. Stosunek pracowników szkoły do uczniów powinny cechować: życzliwość, wyrozumiałość i cierpliwość, a jednocześnie stanowczość i konsekwencja w stosowaniu ustalonych kryteriów wymagań i zasad zachowania.
5. Pracowników szkoły obowiązuje równe traktowanie uczniów polegające na obdarzaniu taką samą troską i uwagą wszystkich dzieci co oznacza, że niedozwolone jest między innymi: wyłączenie skupiania uwagi na wybranych dzieciach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych; nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałych; zwalnianie z wykonywania obowiązków w nieuzasadnionych sytuacjach; godzenie się lub/i brak reakcji na dominację negatywnych jednostek w grupie rówieśniczej oraz ustalanie przez nie i wdrażanie nieformalnych zasad współżycia społecznego; przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych uczniów przez silniejszych.
6. Pracowników szkoły obowiązuje obiektywizm, sprawiedliwość, bezinteresowność i szacunek w traktowaniu i ocenie każdego ucznia bez względu na okoliczności.
7. Dyscyplinowanie uczniów stosuje się jako narzędzie „informacji zwrotnej”, komunikujące dzieciom/nastolatkom, że ich postawa w danej sytuacji nie jest właściwa, sprzeczna z oczekiwaniami. Dyscyplina ma pobudzać do uczenia się, a nie powodować krzywdę

dziecka; wiąże się ze stawianiem granic, kształtowaniem trwałego systemu wartości, adekwatnego poziomu samooceny oraz umiejętności podejmowania trafnych decyzji.

8. Niedopuszczalne są wszelkie formy dyscyplinowania mające na celu upokorzenie, poniżenie oparte na wykorzystywaniu przewagi fizycznej lub/i psychicznej np. agresja, stosowanie kar fizycznych i środków przymusu bezpośredniego, uniemożliwianie realizacji podstawowych potrzeb fizjologicznych, prace fizyczne nieadekwatne do możliwości, dominacja poprzez groźby, naruszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie strachu i obaw o życie własne i rodziny.

9. Wszystkie dzieci są zapoznawane z prawami i obowiązkami ucznia oraz zasadami zachowania się zapisanymi w statucie szkoły.

10. Pozytywne zachowania dzieci wzmacniane są poprzez nagradzanie: słowne, pisemne oraz rzeczowe, określone w statucie szkoły (pochwała ustna nauczyciela, wychowawcy na forum klasy, pochwała wychowawcy wobec rodziców uczniów danego zespołu klasowego, wyróżnienie przez dyrektora na forum szkoły, wyróżnienie przez dyrektora wobec ogółu rodziców uczniów szkoły, dyplom uznania, list gratulacyjny do rodziców, umieszczenie informacji o osiągnięciach, zasługach ucznia lub pochwały na gazetce szkolnej, wpis do kroniki szkolnej, nagroda rzeczowa, ufundowanie lub częściowe pokrycie kosztów wycieczek, biletów, pomocy szkolnych, inne nagrody).

11. W każdej sytuacji nieodpowiedniego zachowania dziecko jest informowane o konsekwencjach np. zmianie aktywności, odebraniu przywileju oraz ewentualnych karach określonych w statucie szkoły (upomnienie ustne udzielone przez wychowawcę klasy, upomnienie pisemne wychowawcy, upomnienie pisemne dyrektora, nagana pisemna dyrektora, zawieszenie uczestnictwa ucznia w imprezach szkolnych i zawodach sportowych organizowanymi poza zajęciami obowiązkowymi oraz w prawie reprezentowania szkoły na zewnątrz, przeniesienie do innej, równoległej klasy).

12. Niedopuszczalne jest naruszanie godności osobistej dziecka i intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona jakichkolwiek form przemocy.

13. Stanowcze interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia dotyczących:

- 1) konfliktów pomiędzy uczniami (rozdzielenie zwaśnionych, przytrzymanie, obezwładnienie w celu ochrony zdrowia i życia zwaśnionych),
- 2) działań z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy),
- 3) zagrożenia lub paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich itp.).

14. W celu obiektywizacji zgłaszanych sytuacji problemowych, w szkole funkcjonuje monitoring wizyjny terenu zewnętrznego i korytarzy szkolnych. Wykorzystanie zapisów monitoringu powinno być uzasadnione i uwzględniające przepisy z zakresu ochrony i przetwarzania danych osobowych.

15. Rodzice (opiekunowie prawni) uczniów mają prawo do wszelkich informacji na temat funkcjonowania dziecka na terenie szkoły.

16. Informacje na temat dziecka udzielane są jedynie jego rodzicom (opiekunom prawnym) oraz osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów (np. kuratorom sądowym, pracownikom Centrum Usług Społecznych, itp.).

Rozdział VI

Zasady bezpiecznego przyprowadzania dzieci do szkoły i odbierania dzieci ze szkoły

§ 8

1. Przez określenie „przyprowadzenie dziecka do szkoły” rozumiemy doprowadzenie dziecka do szatni szkolnej lub bezpośrednio do sali lekcyjnej albo świetlicy, natomiast „odbieranie dziecka ze szkoły” to osobiste stawienie się rodzica lub osoby upoważnionej u nauczyciela lub wychowawcy świetlicy i zakomunikowanie chęci odebrania dziecka ze szkoły.

2. Dzieci do ukończenia 7 roku życia (czyli uczniowie klasy pierwszej i ewentualnie drugiej) nie mogą samodzielnie poruszać się po drogach, zgodnie z obowiązującymi przepisami o ruchu drogowym, w związku z czym muszą być przyprowadzane i odbierane ze szkoły osobiście przez rodziców (opiekunów prawnych) lub upoważnioną przez nich osobę, która ukończyła co najmniej 10 lat (np. starsze rodzeństwo, innych członków rodziny, sąsiadów).

3. Uczniowie klasy pierwszej przed lekcjami oczekują na zajęcia pod opieką nauczyciela dyżurującego na korytarzu głównym na parterze. Starsi uczniowie przychodzą samodzielnie z szatni szkolnej pod swoją klasę.

4. Po zakończeniu zajęć szkolnych w danym dniu, nauczyciele prowadzący ostatnią lekcję w klasach I – III są zobowiązani do osobistego odprowadzania dzieci do szatni lub do świetlicy szkolnej.

5. Uczniowie, którzy ukończyli 7 lat mogą samodzielnie przychodzić do szkoły i ją opuszczać po skończonych lekcjach, jeśli rodzic podejmie taką decyzję i zgłosi to wychowawcy klasy, przyjmując na siebie pełne konsekwencje związane z bezpieczeństwem dziecka w drodze do szkoły oraz w drodze do domu.

6. Jeśli dziecko uczęszcza do świetlicy szkolnej, rodzic przekazuje wychowawcom świetlicy decyzję o samodzielnym opuszczaniu szkoły przez dziecko w formie pisemnej, z podaniem godziny, o której dziecko ma opuścić szkołę.

7. W przypadku upoważnienia innej osoby do przyprowadzania i odbioru dziecka ze szkoły, rodzice są zobowiązani do złożenia pisemnej woli (upoważnienia) do wychowawcy klasy lub wychowawcy świetlicy, przyjmując na siebie pełne konsekwencje związane z bezpieczeństwem dziecka w drodze do szkoły oraz w drodze do domu.
8. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 7 może być w każdej chwili odwołane lub zmienione przez rodzica.
9. Osoba upoważniona w momencie odbioru dziecka powinna posiadać przy sobie dowód osobisty i na żądanie nauczyciela okazać go, w celu sprawdzenia zgodności danych zapisanych w upoważnieniu.
10. Odbiór dziecka dokonuje się po skończonych zajęciach w szatni szkolnej, gdzie rodzice/opiekunowie prawni lub inne osoby upoważnione do odbioru mogą wejść i osobiście odebrać dziecko.
11. Wejście osób postronnych (nie będących pracownikami szkoły) na teren szkoły może odbywać się wejściem głównym, gdzie prowadzi się rejestr wejść i wyjść tych osób.
12. Nauczyciele / wychowawcy świetlicy mogą odmówić „wydania” dziecka w przypadku, gdy stan osoby zamierzającej odebrać dziecko (np. nietrzeźwość) będzie wskazywał na to, że nie jest ona w stanie zapewnić mu bezpieczeństwa.
13. W wypadku każdej odmowy „wydania” dziecka, winien niezwłocznie być poinformowany dyrektor szkoły. W takiej sytuacji nauczyciel/wychowawca świetlicy lub dyrektor podejmuje wszelkie dostępne czynności w celu nawiązania kontaktu z rodzicami ucznia.
14. W przypadku, gdy dziecko nie zostanie odebrane ze szkoły do końca pracy świetlicy, wychowawca świetlicy zobowiązany jest powiadomić telefonicznie rodziców o zaistniałym fakcie.
15. Po upływie tego czasu, w przypadku niemożności skontaktowania się z rodzicami dziecka, wychowawca świetlicy powiadamia dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
16. Życzenie rodzica dotyczące nieodbierania dziecka ze szkoły przez drugiego z rodziców musi być poświadczane pisemnie przez osobę zgłaszającą ten fakt oraz musi posiadać podstawę prawną.

Rozdział VII

Monitoring stosowania Polityki

§ 9

1. Wszyscy pracownicy szkoły są zobligowani do znajomości treści „Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem” oraz do stosowania się do określonych w niej zasad i procedur postępowania.
2. Dyrektor szkoły wyznacza pedagoga szkolnego jako osobę odpowiedzialną za „Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem” w szkole, czyli za monitorowanie jej realizacji, reagowanie na sygnały naruszenia Polityki oraz proponowanie zmian w Polityce.
3. Osoba, o której mowa w ust. 2 niniejszego paragrafu, przeprowadza wśród pracowników szkoły, jeden raz w ciągu każdego roku szkolnego, ankietę monitorującą poziom realizacji Polityki.
4. Wszyscy pracownicy szkoły mogą proponować zmiany zasad Polityki oraz wskazywać sytuacje naruszenia Polityki w szkole, np. za pomocą w/w ankiety.
5. Osoba, o której mowa w ust. 2 niniejszego paragrafu, dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników szkoły ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi szkoły.
6. W razie potrzeby dyrektor szkoły wprowadza do Polityki zmiany i ogłasza pracownikom szkoły jej nowe brzmienie.

Rozdział VIII

Przepisy końcowe

§ 10

1. „Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem” wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla wszystkich pracowników szkoły poprzez: zapoznanie z treścią Polityki podczas zebrania członków Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie, a także poprzez udostępnienie Polityki w gabinecie pedagoga szkolnego i gabinecie dyrektora szkoły oraz umieszczenie Polityki na stronie internetowej szkoły.
3. Z „Polityką ochrony dzieci przed krzywdzeniem” zapoznani zostają także rodzice uczniów poprzez: zapoznanie z treścią Polityki podczas zebrań klasowych oraz umieszczenie Polityki na stronie internetowej szkoły.

Rozdział IX

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka i sytuacjach zagrażających jego bezpieczeństwu

§ 11

Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu przemocy rówieśniczej w Szkole Podstawowej im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie. Za przejawy przemocy uznaje się:

1. **Przemoc fizyczną** czyli naruszanie nietykalności cielesnej dziecka, np. bicie, szarpanie, popychanie, kopanie, szturchanie, szczypanie, duszenie, krępowanie ruchów, świadome i celowe bójk i inne.
2. **Przemoc psychiczną** czyli akty przyczyniające się do psychicznej szkody osoby wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji np. wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, obrażanie, prześladowanie, namawianie innych do wyrządzania przykrości danemu uczniowi bądź grupie uczniów, szantażowanie, zastraszanie, izolowanie, grożenie, krzyczenie na kogoś, bezpodstawne oskarżanie, oczernianie, ujawnianie tajemnic i sekretów, wyśmiewanie i inne.
3. **Przemoc seksualną** czyli naruszanie intymności drugiej osoby: dotykanie miejsc intymnych, gwałt, zmuszanie do praktyk seksualnych, propozycje o charakterze seksualnym, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie i wyśmiewanie wyglądu.
4. **Przemoc ekonomiczną** czyli naruszenie cudzej własności: celowe niszczenie czyjeś własności, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, wymuszanie lub zabieranie czyjeś własności, dysponowanie czyjąś własnością.

I. POSTĘPOWANIE W SYTUACJI, GDY PRACOWNIK SZKOŁY UZYSKUJE INFORMACJE O PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ:

1. Osoba, która stwierdziła fakt przemocy lub uzyskała takie informacje zgłasza to dyrektorowi szkoły oraz wychowawcy poszkodowanego i sprawcy przemocy, pedagogowi lub psychologowi szkolnemu (w zależności od dyspozycyjności).
2. W/w pracownicy szkoły przeprowadzają z uczniami rozmowę mającą na celu ustalenie przyczyn i okoliczności zaistnienia faktu, rozpoznania skali zjawiska, możliwości pozytywnego rozwiązania problemu; informują uczniów o prawnych i społecznych konsekwencjach zajścia.
3. Pedagog szkolny spisuje notatkę z przeprowadzonej rozmowy, zawiadamia rodziców uczniów o zaistniałym fakcie, ustala termin wizyty w szkole, uwzględniając obecność wychowawców.
4. W przypadku ucznia objętego nadzorem kuratora pedagog szkolny informuje go o zaistniałym fakcie.
5. Jeżeli zdarzenie miało charakter incydentalny i obie strony wyrażają chęć współpracy, wychowawcy wraz z pedagogiem opracowują kontrakt regulujący relacje pomiędzy stronami konfliktu, a sprawca zostaje ukarany zgodnie ze Statutem Szkoły.
6. Wychowawca klasy wspólnie z pedagogiem szkolnym proponują uczniom (ofierze i sprawcy) pomoc i wsparcie .
7. Zespół wychowawczy zobowiązany jest do analizy tych zachowań w trakcie zebrania zespołu w celu wypracowania jednolitych oddziaływań wychowawczych.
8. W przypadku popełnienia przez ucznia czynu karalnego, np. bójki i pobicia z uszkodzeniem ciała, długotrwałego prześladowania, nękania, zastraszania czy dręczenia, a także powtarzających się zachowań agresywnych i braku efektów podjętych działań, szkoła informuje policję i sąd rodzinny.

II. Postępowanie w sytuacji, gdy pracownik szkoły jest świadkiem agresywnego zachowania uczniów:

1. W sytuacjach agresywnego zachowania ze strony ucznia pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia zobowiązany jest do natychmiastowego odizolowania sprawcy od ofiary i przerwania aktu przemocy.
2. Pracownik szkoły w razie potrzeby sprowadza na miejsce zajścia drugą osobę dorosłą:
 - 1) w przypadku zajścia w klasie – nauczyciela z sąsiedniej sali lekcyjnej;
 - 2) w przypadku zajścia na korytarzu w czasie przerwy – przekazuje pozostałych uczniów pod opiekę drugiego nauczyciela dyżurującego;
 - 3) w przypadku zajścia w sali gimnastycznej – dzwoni po pomoc do sekretariatu.
3. Pracownik szkoły zapewnia bezpieczeństwo i ewentualną konieczną pomoc przedmedyczną wszystkim uczestnikom zajścia.
4. W przypadku przemocy fizycznej z uszkodzeniem ciała uczniowi udzielona jest pierwsza pomoc, a w razie konieczności pomoc lekarska. W sytuacji, gdy nie ma pielęgniarki w szkole pracownik szkoły wzywa pogotowie ratunkowe.
5. Pracownik szkoły zawiadamia dyrektora szkoły, który wzywa rodziców ucznia.
6. Pracownik szkoły sporządza notatkę służbową z przebiegu zdarzenia i przekazuje ją dyrektorowi szkoły.
7. Dyrektor szkoły powołuje zespół pracowników w składzie: wychowawcy poszkodowanego i sprawcy przemocy, pedagog lub psycholog szkolny (w zależności od dyspozycyjności) do rozpoznania sprawy.

Dalsze postępowanie jak w części I pkt. 2 – 8. 15

Procedura postępowania w przypadku bójki między uczniami lub pobicia ucznia przez innego ucznia w Szkole Podstawowej im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie

1. W sytuacjach agresywnego zachowania ucznia wobec drugiego ucznia (bójka/pobicie) pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia lub ten, który pierwszy uzyskał informację o zdarzeniu zobowiązany jest do natychmiastowego odizolowania sprawcy od ofiary i przerwania aktu przemocy.
2. Pracownik szkoły w razie potrzeby sprowadza na miejsce zajścia drugą osobę dorosłą:
 - 1) w przypadku zajścia w klasie – nauczyciela z sąsiedniej sali lekcyjnej;
 - 2) w przypadku zajścia na korytarzu w czasie przerwy – przekazuje pozostałych uczniów pod opiekę drugiego nauczyciela dyżurującego;
 - 3) w przypadku zajścia w sali gimnastycznej – dzwoni po pomoc do sekretariatu.
3. Pracownik szkoły zapewnia bezpieczeństwo i ewentualną konieczną pomoc przedmedyczną wszystkim uczestnikom zajścia (odprowadza uczestników bójki/pobicia do pielęgniarki szkolnej).
4. W przypadku przemocy fizycznej z uszkodzeniem ciała, uczniowi udzielona jest pierwsza pomoc, a w razie konieczności pomoc lekarska. W sytuacji, gdy nie ma pielęgniarki w szkole, pracownik szkoły wzywa pogotowie ratunkowe. Taką sytuację należy także potraktować jako wypadek i zgłosić pracownikowi zajmującemu się sprawami bezpieczeństwa i higieny pracy.
5. Pracownik szkoły zawiadamia dyrektora szkoły, który wzywa rodziców poszkodowanego ucznia.
6. Pracownik szkoły sporządza notatkę służbową z przebiegu zdarzenia i przekazuje ją dyrektorowi szkoły.
7. Dyrektor szkoły powołuje zespół pracowników w składzie: wychowawcy poszkodowanego i sprawcy przemocy, pedagog szkolny (w zależności od dyspozycyjności) do rozpoznania sprawy.
8. W/w pracownicy szkoły przeprowadzają z uczniami rozmowę mającą na celu ustalenie przyczyn i okoliczności zaistnienia faktu, rozpoznania skali zjawiska, możliwości pozytywnego rozwiązania problemu; informują uczniów o prawnych i społecznych konsekwencjach zajścia.
9. Pedagog szkolny spisuje notatkę z przeprowadzonej rozmowy, zawiadamia o zaistniałym fakcie rodziców uczniów biorących udział w zdarzeniu oraz ustala termin wizyty w szkole, uwzględniając obecność wychowawców.

10. W przypadku ucznia objętego nadzorem kuratora sądowego, pedagog szkolny informuje go o zaistniałym fakcie.
11. Jeżeli zdarzenie miało charakter incydentalny i obie strony wyrażają chęć współpracy, wychowawcy wraz z pedagogiem opracowują kontrakt regulujący relacje pomiędzy stronami konfliktu, a sprawca zostaje ukarany zgodnie ze Statutem Szkoły.
12. Wychowawca klasy wspólnie z pedagog szkolnym proponują uczniom (ofierze i sprawcy) pomoc i wsparcie.
13. W przypadku popełnienia przez ucznia czynu karalnego, np. bójki i pobicia z uszkodzeniem ciała, długotrwałego prześladowania, nękania, zastraszania czy dręczenia, a także powtarzających się zachowań agresywnych i braku efektów podjętych działań, szkoła informuje policję i sąd rodzinny.

§ 13

Procedura postępowania w Szkole Podstawowej im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie w przypadkach ujawnienia cyberprzemocy

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy.
2. Powiadomienie wychowawcy (ucznia poszkodowanego i sprawcy, jeżeli jest znany) oraz pedagoga szkolnego i dyrektora.
3. Ustalenie okoliczności zdarzenia (rodzaj materiału, sposób rozpowszechniania, itp.), poszkodowanych, sprawców, świadków.
4. Zabezpieczenie dowodów (patrz: zał. nr 2).
5. Analiza zdarzenia przy udziale w/w wychowawcy, pedagoga, dyrektora; przeprowadzenie rozmów z poszkodowanymi, świadkami, sprawcami; ustalenie toku dalszego postępowania (patrz: zał. nr 1 i 3).
6. Sporządzenie dokumentacji z zajścia i przeprowadzonych czynności (notatki służbowe, do których należy dołączyć zabezpieczone dowody).
7. Poinformowanie rodziców uczniów (poszkodowanego, sprawcy, ewentualnie świadków) o zdarzeniu, podjętych przez szkołę czynnościach, środkach dyscyplinarnych wobec sprawcy, a także dostępnych formach pomocy i możliwościach ochrony prawnej ofiary ze strony jego rodzica/opiekuna prawnego.
8. Zapewnienie poszkodowanemu i sprawcy pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
9. Zobowiązanie sprawcy do zaprzestania działania związanego z cyberprzemocą i usunięcia szkodliwych materiałów z sieci internetowej. W przypadku kiedy sprawca jest nieznany, szkoła podejmuje wszelkie możliwe działania umożliwiające przerwanie aktu cyberprzemocy.

10. Wyciągnięcie wobec sprawcy cyberprzemocy konsekwencji wychowawczych określonych przepisami wewnątrzszkolnymi.

11. W uzasadnionych przypadkach – powiadomienie przez szkołę policji o zdarzeniu, np.:

- w przypadku popełnienia czynu karalnego związanego z cyberprzemocą (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści, itp.);
- w poważnych przypadkach ujawnienia cyberprzemocy, kiedy szkoła nie jest w stanie ustalić samodzielnie okoliczności zdarzenia.

12. W uzasadnionych przypadkach (zwłaszcza, gdy uczeń nie ukończył 13 roku życia) – powiadomienie przez szkołę sądu rodzinnego, np.:

- w przypadkach szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa;
- w przypadkach, gdy szkoła wykorzystała wszelkie dostępne jej środki wychowawcze wobec sprawcy cyberprzemocy, a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów;
- jeżeli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania (szczególnie, jeśli szkoła posiada informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka);
- jeżeli rodzice ofiary odmawiają współpracy, bagatelizują problem i/lub nie wyrażają zgody na udzielenie pomocy dziecku.

Uwagi:

- ✓ w powyższej procedurze nie obowiązuje hierarchizacja numeryczna ważności podejmowanych działań;
- ✓ w przypadku wątpliwości co do określenia kategorii czynu, podejmowanych działań, itp. można skorzystać z pomocy specjalistów pod bezpłatnym nr tel. **0 800 100 100** lub za pomocą emaila: pomoc@800100100.pl w dni powszednie w godz. 12.00. – 18.00.

Załącznik nr 1

do Procedury postępowania w Szkole Podstawowej im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie w przypadkach ujawnienia cyberprzemocy

Najczęściej występujące formy cyberprzemocy, ochrona prawna i sposoby dochodzenia odpowiedzialności prawnej sprawcy (ze strony rodziców pokrzywdzonego):

Formy cyberprzemocy	Działanie	Ochrona prawna	Rodzaj oskarżenia i możliwości działania rodzica / opiekuna prawnego
Naruszenie dóbr osobistych – nazwiska, pseudonimu, wizerunku (upublicznianie wizerunku, pseudonimu, nazwiska osoby bez jej zgody, bez jej wiedzy lub wbrew woli właściciela)	– umieszczanie zdjęć, filmów przedstawiających kogoś na stronie internetowej blogu, w serwisie społecznościowym, itp. – rozsyłanie telefonem komórkowym lub emailiem zdjęć, filmów przedstawiających kogoś.	– Art. 47 Konstytucji – Art. 8 Konwencji o Prawach Dziecka – Art. 23 i 24 Kodeksu cywilnego	<u>Oskarżenie prywatnoskargowe</u> – złożenie do sądu cywilnego pozwu przeciw sprawcy czynu przez przedstawicieli ustawowych dziecka (rodziców), przy czym sprawca musi być znany (jego dane) i muszą istnieć dowody jego winy.
Rozpowszechnianie pornografii z udziałem małoletniego (dziecięcej).	– opublikowanie w Internecie zdjęcia lub filmu przedstawiającego nagie dziecko (osobę poniżej 18 r. ż.)	– Art. 202 Kodeksu karnego	<u>Oskarżenie publiczno skargowe</u> – złożenie zawiadomienia o przestępstwie na policję lub do prokuratury przez każdą osobę (w tym szkołę), która odkryła dokonanie takiego czynu.
Naruszenie czci – zniesławienie, znieważenie (wszelkie zachowania uwłaczające czyjeś godności, ośmieszanie wizerunku, pomówienie, znieważanie za pomocą wulgaryzmów lub obraźliwych epitetów)	– umieszczenie wizerunku osoby w celu jej ośmieszenia np. na stronie internetowej, blogu, serwisie społecznościowym; rozesłanie go emailiem lub za pomocą telefonu komórkowego. – umieszczanie obrażających kogoś treści i opinii w Internecie lub przesyłanie drogą mailową, za pomocą komunikatorów, serwisów społecznościowych, telefonów komórkowych. – tworzenie kompromitujących i ośmieszających stron internetowych, blogów, fałszywych kont i profili	– Art. 8 Konwencji o Prawach Dziecka – Art. 212 i 216 Kodeksu karnego	<u>Oskarżenie prywatnoskargowe</u> – złożenie prywatnego aktu oskarżenia przez przedstawicieli ustawowych dziecka (rodziców) do wydziału karnego Sądu Rejonowego właściwego ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa. W tym przypadku również sprawca musi być znany (jego dane) i muszą istnieć dowody jego winy.

	w serwisach społecznościowych. – rozsyłanie drogą emaliową lub za pomocą telefonu komórkowego różnego rodzaju kompromitujących materiałów.		
Włamania do miejsca w Internecie strzeżonego hasłem lub innym zabezpieczeniem	– włamanie na konto emaliowe, bloga, profil w serwisie społecznościowym, inne miejsce strzeżone hasłem lub innym zabezpieczeniem w celu uzyskania jakiejś informacji. – włamanie j.w. i wprowadzanie zmian typu: zmiana hasła, zmiany w treści czy wyglądzie strony/profilu, dodanie lub usunięcie zdjęć, niszczenie, uszkodzanie.	– Art. 16 Konwencji o Prawach Dziecka – Art. 267 i 268a Kodeksu karnego	<u>Oskarżenie publicznie skargowe, wnioskowe ścigane z urzędu</u> – złożenie przez przedstawicieli ustawowych dziecka (rodziców) zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa (wraz z wnioskiem o ściganie) na policję lub do prokuratury (właściwych ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa). W tym przypadku sprawca nie musi być znany, a dowody winy mają ustalić w/w instytucje.
Groźby (groźenie komuś popełnieniem przestępstwa np. pozbawieniem życia czyli groźby karalne lub kierowanie gróźb w celu zmuszenia kogoś do określonego działania czyli groźby bezprawne)	– przesyłanie gróźb drogą mailową, za pomocą czatu, forum, komunikatorów. – groźenie osobie przy użyciu Internetu lub telefonu komórkowego stosując słowo, pismo, gest lub inne zachowanie oddziałujące na psychikę odbiorcy.	– Art. 19 Konwencji o Prawach Dziecka – Art. 190 i 191 Kodeksu karnego	<u>Oskarżenie publicznie skargowe</u> – złożenie przez przedstawicieli ustawowych dziecka (rodziców) zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa (wraz z wnioskiem o ściganie) na policję lub do prokuratury (właściwych ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa).
Wulgaryzmy – nagminne używanie wulgarnych zwrotów w Internecie, w miejscach dostępnych powszechnie (czyli nie wymagających np. logowania się)	– na czacie, forum, itp. – umieszczanie w Internecie zdjęć i obrazów o nieprzyzwoitej czy obscenicznej treści.	– Art. 141 Kodeksu wykroczeń	<u>Oskarżenie publicznie skargowe</u> – złożenie przez przedstawicieli ustawowych dziecka (rodziców) lub zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia na policję.
Nękanie (złośliwe niepokojenie jakiejś osoby w celu dokuczenia jej, wielokrotne powtarzanie jakiegoś działania skierowanego na osobę wbrew jej woli)	– wielokrotne wysyłanie komuś w Internecie lub przy użyciu telefonu komórkowego niechcianych lub uprzykrzających informacji, obrazów, linków, itp. (również wykorzystując kilka form komunikacji)	– Art. 107 Kodeksu wykroczeń	<u>Oskarżenie prywatnoskargowe</u> – złożenie przez przedstawicieli ustawowych dziecka (rodziców) zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia na policję.

	internetowej naraz). – bardzo częste wysyłanie komuś emaili i informacji za pomocą komunikatorów, chatów, itp. pomimo wyraźnego braku zgody odbiorcy. – wpisywanie dużej ilości niechcianych komentarzy pod zdjęciami czy wypowiedziami danej osoby w Internecie.		
--	--	--	--

Załącznik nr 2

do Procedury postępowania w Szkole Podstawowej im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego
w Zawadzie w przypadkach ujawnienia cyberprzemocy

Sposoby rejestrowania dowodów cyberprzemocy

telefon komórkowy	komunikatory	strony WWW, serwisy społecznościowe, czaty	email
Nie kasuj wiadomości, zapisuj wszystkie, zarówno tekstowe jak i nagrane na pocztę głosową w pamięci telefonu.	Niektóre serwisy pozwalają na zapisywanie rozmów. Możesz też skopiować rozmowę, wkleić do dokumentu Word lub innego edytora tekstu, zapisać i wydrukować.	Aby zachować kopię materiału, który widzisz na ekranie, wciśnij jednocześnie klawisze Control i Print Screen, a następnie wykonaj operację „wklej” w dokumencie Word. Możesz też wydrukować interesującą Cię stronę.	Wydrukuj wiadomość oraz prześlij ją do nauczyciela lub pedagoga, który zajmuje się ustaleniem okoliczności zajścia. Zachowanie całości wiadomości, a nie tylko samego tekstu jest bardziej pomocne, ponieważ zawiera informacje o jej pochodzeniu.
Należy zanotować datę i czas i otrzymania materiału, treść wiadomości oraz – jeśli to możliwe – dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres email, nr tel. kom.) lub adres strony, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.			

Załącznik nr 3

do Procedury postępowania w Szkole Podstawowej im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie w przypadkach ujawnienia cyberprzemocy

Działania wobec ofiary i sprawcy cyberprzemocy oraz ochrona świadków

Ofiara cyberprzemocy	Sprawca cyberprzemocy gdy jest znany i jest uczniem szkoły	Świadkowie cyberprzemocy
1. <u>Rozmowa z wychowawcą, pedagogiem szkolnym, podczas której należy:</u> ⇔ ustalić okoliczności zajścia, ⇔ udzielić wsparcia emocjonalnego i porady, ⇔ zapewnić, że dobrze uczeń zrobił wyjawiając sprawę i otrzyma pomoc, ⇔ zapewnić, że nikt nie ma prawa tak zachowywać się wobec niego i szkoła nie toleruje żadnej formy przemocy, ⇔ być uważnym na pozawerbalne przejawy uczuć dziecka – zażenowanie, wstyd, przerażenie, smutek, poczucie winy, ⇔ poradzić uczniowi, aby nie utrzymywał kontaktu ze sprawcą, nie odpowiadał na telefony, email, itp., ⇔ polecić uczniowi, aby nie kasował dowodów: email, SMSów, zdjęć, itp., ⇔ poradzić, aby uczeń zastanowił się nad zmianą swoich danych kontaktowych w komunikatorach, adresu email, nr tel. kom., itp., Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy!	1. <u>Rozmowa z wychowawcą, pedagogiem szkolnym, podczas której należy:</u> ⇔ ustalić okoliczności zajścia, ⇔ poszukać przyczyn takiego zachowania, ⇔ poszukać sposobu rozwiązania sytuacji konfliktowej, ⇔ omówić konsekwencje użycia cyberprzemocy w kontekście przepisów wewnątrzszkolnych, ⇔ zobowiązać ucznia do zaprzestania działania i/lub usunięcia z sieci szkodliwych materiałów, ⇔ określenie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy. Jeżeli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z osobna, poczynając od lidera grupy. Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy!	1. <u>Rozmowa z wychowawcą, pedagogiem szkolnym, podczas której należy:</u> ⇔ ustalić okoliczności zdarzenia, ⇔ wzbudzić zaufanie, zapewnić poczucie bezpieczeństwa, wykazać zrozumienie (świadkowie często boją się, że sami mogą zostać ofiarami prześladowań, obawiają się etykiety „donosiciela”), ⇔ zapewnić, że słusznie robi zgłaszając fakt cyberprzemocy, ⇔ nie należy upubliczniać udziału świadka w sprawie, zapewnić dyskrecję w miarę możliwości (np. nie ujawniać danych świadka, o ile nie jest to konieczne). Nie należy konfrontować sprawcy i świadka cyberprzemocy! Podejmując działania interwencyjne należy dbać o to, by nie zwiększać prawdopodobieństwa narażenia świadka na zemstę ze strony sprawcy.
2. <u>Powiadomienie rodziców poszkodowanego ucznia o zdarzeniu</u>, podjętych przez szkołę czynnościach, dostępnych formach pomocy i możliwościach ochrony prawnej ofiary ze strony jego rodzica / opiekuna prawnego.	2. <u>Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka:</u> ⇔ poinformowanie o przebiegu zdarzenia i zapoznanie z materiałem dowodowym, ⇔ poinformowanie o podjętych przez szkołę działaniach w sprawie (także prawnych) oraz o zastosowanych środkach dyscyplinarnych (zgodnych ze statutem szkoły), ⇔ starania o pozyskanie rodziców do współpracy i ustalenie jej zasad. /Można także opracować projekt	2. <u>W uzasadnionych przypadkach powiadomienie rodziców świadka i omówienie z nimi zachowania dziecka:</u> ⇔ poinformowanie o przebiegu zdarzenia, roli dziecka w sprawie oraz o podjętych przez szkołę działaniach dotyczących świadka.

	kontraktu dla dziecka w sprawie./	
3. <u>Objęcie ofiary opieką psychologiczno – pedagogiczną:</u> ⇔ jeżeli szkoła posiada warunki, pomoc ta może być udzielona na terenie szkoły i powinna zmierzać w kierunku udzielenia wsparcia emocjonalnego i odzyskania poczucia bezpieczeństwa, ⇔ w uzasadnionym przypadku można – za zgodą rodziców – skierować ucznia do specjalistycznej placówki (np. Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno – Terapeutycznej w Tarnowie).	3. <u>Objęcie sprawcy opieką psychologiczno – pedagogiczną:</u> ⇔ jeżeli szkoła posiada warunki, pomoc ta może być udzielona na terenie szkoły i powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu konsekwencji swojego zachowania, w zmianie postawy i postępowania ucznia (w tym sposobu korzystania z nowych technologii), ⇔ w uzasadnionym przypadku można – za zgodą rodziców – skierować ucznia do specjalistycznej placówki (np. Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno – Terapeutycznej w Tarnowie).	3. <u>Objęcie sprawcy opieką psychologiczno – pedagogiczną, jeśli zachodzi taka potrzeba.</u>
4. <u>Monitorowanie sytuacji ucznia:</u> ⇔ sprawdzanie czy faktycznie akt przemocy został przerwany i czy wobec ucznia nie są podejmowane działania odwetowe ze strony sprawcy, ⇔ sprawdzenie czy udzielona pomoc psychologiczno – pedagogiczna jest wystarczająca.	4. <u>Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy:</u> ⇔ zgodnie z przepisami wewnątrzszkolnymi, ⇔ podejmując decyzję o rodzaju kary należy uwzględnić, rozmiar i rangę szkody (czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom, czy trudno jest wycofać materiał z sieci, itp.), czas trwania prześladowania oraz świadomość popełnianego czynu (czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy wyrządzania krzywdy drugiej osobie, jak wiele wysiłku włożył w ukrycie swojej tożsamości, itp.), motywację sprawcy (czy nie był to odwet za podobne wcześniejsze działanie względem sprawcy), a także rodzaj rozpowszechnianego materiału.	4. <u>Monitorowanie sytuacji świadka (jeśli np. doszło do ujawnienia jego osoby):</u> ⇔ sprawdzanie czy wobec ucznia nie są podejmowane działania odwetowe ze strony sprawcy lub innych osób.
	5. <u>Zgłoszenie sprawy na policję lub/i do sądu rodzinnego, jeżeli kwalifikacja czynu i okoliczności zdarzenia tego wymagają.</u>	
	6. <u>Monitorowanie sytuacji ucznia:</u> ⇔ sprawdzanie czy uczeń zaprzestał działań związanych z cyberprzemocą, usunął szkodliwe materiały z sieci internetowej, nastąpiła poprawa w jego zachowaniu, ⇔ sprawdzenie czy udzielona pomoc psychologiczno – pedagogiczna jest efektywna.	

**Procedura postępowania w Szkole Podstawowej im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego
w Zawadzie w przypadku krzywdzenia ucznia przez pracownika szkoły**

Za przejawy przemocy uznaje się:

1. **Przemoc fizyczną** czyli naruszanie nietykalności cielesnej dziecka, np. bicie, szarpanie, popychanie, kopanie, szturchanie, szczypanie, duszenie, krępowanie ruchów i inne.
2. **Przemoc psychiczną** czyli akty przyczyniające się do psychicznej szkody osoby wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji np. wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, obrażanie, prześladowanie, namawianie innych do wyrządzania przykrości danemu uczniowi bądź grupie uczniów, szantażowanie, zastraszanie, izolowanie, grożenie, krzyczenie na kogoś, bezpodstawne oskarżanie, oczernianie, ujawnianie tajemnic i sekretów, wyśmiewanie i inne.
3. **Przemoc seksualną** czyli naruszanie intymności drugiej osoby poprzez np. zgwałcenie, wykorzystywanie seksualne dzieci, niechciane komentarze czy propozycje o kontekście seksualnym, dotykanie miejsc intymnych, stręczycielstwo, zmuszanie do prostytucji. Przemoc seksualna obejmuje wszelkie przypadki niechcianego stosunku płciowego lub innych form współżycia płciowego.
4. **Przemoc ekonomiczną** czyli naruszenie cudzej własności: celowe niszczenie czyjeś własności, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, wymuszanie lub zabieranie czyjejs własności, dysponowanie czyjąś własnością.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA:

1. Pracownik szkoły, który uzyskuje informacje, że dziecko jest krzywdzone przez innego pracownika szkoły lub istnieje takie podejrzenie, ma obowiązek przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi szkoły.
2. Dyrektor powołuje zespół złożony z pracowników szkoły, który ma zadanie dokonanie diagnozy danej sytuacji.
3. Powołany zespół przeprowadza z poszanowaniem godności i intymności indywidualne rozmowy z pokrzywdzonym dzieckiem, z podejrzanym sprawcą (pracownikiem szkoły) oraz z innymi osobami, które mogą pomóc w ocenie sytuacji.
4. Po ustaleniu faktów członkowie zespołu sporządzają notatkę służbową oraz informują rodziców (opiekunów prawnych) dziecka o zaistniałym zdarzeniu.
5. W przypadku potwierdzenia podejrzenia o krzywdzeniu ucznia przez pracownika szkoły, dziecko i jego rodzina zostają objęci pomocą psychologiczną – pedagogiczną poprzez:

- 1) podjęcie działań przez szkołę w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa (w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji);
 - 2) określenie form wsparcia jakie szkoła może zaoferować dziecku (m.in. udzielenie wsparcia emocjonalnego uczniowi; diagnoza potrzeb ucznia; pomoc i opieka wychowawcza);
 - 3) udzielenie kompleksowych informacji rodzicowi (opiekunowi prawnemu) o możliwościach pomocy psychologiczno – pedagogicznej, prawnej, socjalnej, medycznej w specjalistycznych placówkach;
 - 4) monitorowanie sytuacji ucznia.
6. Po ostatecznym ustaleniu faktu krzywdzenia dziecka przez pracownika, dyrektor szkoły może zastosować wobec sprawcy środki dyscyplinarne przewidziane przepisami prawa, a także kary porządkowe wynikające z tzw. odpowiedzialności pracowniczej.
7. Jeżeli pracownik szkoły popełni na szkodę dziecka przestępstwo, dyrektor zobowiązany jest do niezwłocznego zawiadomienia o powyższym przedstawicieli policji, prokuratury, organu prowadzącego i kuratorium oświaty.
8. Wszyscy pracownicy szkoły, którzy w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych posiadają informacje o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązani do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym osobom i instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

**Procedura postępowania w Szkole Podstawowej im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w
Zawadzie w przypadkach uzyskania informacji lub podejrzenia o występowaniu
przemocy w rodzinie ucznia**

A. Gdy ofiarą przemocy jest uczeń:

1. Uzyskanie informacji lub przypuszczenie, że uczeń jest ofiarą przemocy w rodzinie.
 - ✓ Gdy nauczyciel jest świadkiem przemocy (np. na terenie lub w okolicy szkoły), musi interweniować. Uczniowi należy zapewnić bezpieczeństwo – trzeba go odseparować od sprawcy przemocy. Jeśli tego wymaga sytuacja, należy wezwać pogotowie i policję.
 - ✓ Jeśli uczeń sam sygnalizuje, że jest krzywdzony, lub nauczyciel ma podejrzenia w tym zakresie, przeprowadza rozmowę z dzieckiem, sporządza notatkę o zdarzeniu lub z przebiegu rozmowy (o ile to możliwe bezpośrednio po zdarzeniu lub rozmowie).
2. Powiadomienie o sprawie wychowawcy ucznia oraz pedagoga szkolnego i dyrektora.
3. Pedagog szkolny i/lub dyrektor przeprowadzają rozmowę z uczniem, mającą na celu rozpoznanie sytuacji i sprawdzenie sygnałów świadczących o tym, że uczeń doświadcza przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem okoliczności i częstotliwości stosowania przemocy. Z rozmowy sporządzona zostaje notatka służbowa.
4. Analiza sytuacji przy udziale wychowawcy, pedagoga, dyrektora i ustalenie toku dalszego postępowania.
5. Podjęcie przez dyrektora decyzji o wdrożeniu procedury „Niebieska Karta” i wyznaczenie osoby, która ją przeprowadzi.
6. Wezwanie do szkoły rodzica/opiekuna prawnego/lub osobę z najbliższej rodziny ucznia, którego sprawa nie dotyczy.
7. Wypełnienie przez wyznaczoną osobę formularza „Niebieska Karta – A” (z udziałem ucznia lub pod jego nieobecność, jeśli np. nie można nawiązać z nim bezpośredniego kontaktu).
 - ✓ Szkoła wypełnia części I–XV, XVII i XIX–XXI formularza A. Rozmowę z uczniem, który jest dotknięty przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności ucznia oraz zapewniających mu bezpieczeństwo, w obecności rodzica, który nie jest sprawcą przemocy lub innej osoby najbliższej.
8. Przekazanie formularza „Niebieska Karta – B” osobie reprezentującej dziecko (rodzicowi, który nie jest sprawcą przemocy, opiekunowi, osobie z najbliższej rodziny). → „Niebieska

Karta – B” zawiera pouczenie dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. W żadnym przypadku nie przekazuje się jej osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc.

9. Przekazanie oryginału formularza „Niebieska Karta – A” przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego, niezwłocznie po wdrożeniu procedury.

- ✓ Oryginał formularza przekazuje się nie później niż w ciągu 7 dni od momentu wszczęcia procedury. Kopia pozostaje w dokumentacji szkoły.

10. W uzasadnionych przypadkach powiadomienie przez szkołę policji oraz złożenie do sądu rodzinnego wniosku o wgląd w sytuację rodziny (np. w sytuacji bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia ucznia, jeżeli istnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy lub gdy uczeń doznaje przemocy od obydwójga rodziców).

11. Objęcie ucznia i jego rodziny pomocą psychologiczno – pedagogiczną w szkole (działania koordynuje pedagog szkolny).

- ✓ udzielenie wsparcia emocjonalnego uczniowi;
- ✓ diagnoza potrzeb ucznia, pomoc i opieka wychowawcza;
- ✓ udzielenie kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej, nie będącej sprawcą przemocy o możliwościach pomocy psychologiczno – pedagogicznej, prawnej, socjalnej, medycznej;
- ✓ kierowanie do placówek pomocowych, specjalizujących się w zakresie wspierania osób dotkniętych przemocą;
- ✓ monitorowanie sytuacji ucznia i jego rodziny;
- ✓ podjęcie współpracy z innymi instytucjami pomocowymi w celu optymalizacji podejmowanych działań.

B. Gdy ofiarą przemocy jest jeden z członków rodziny ucznia:

W takim przypadku obowiązują wszystkie ustępy procedury z tym, że działania skierowane do ucznia dotyczą (jeśli to możliwe) członka rodziny dotkniętego przemocą.

Procedura postępowania w Szkole Podstawowej im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie w przypadku zaniedbywania ucznia przez rodziców/prawnych opiekunów

Zaniedbywanie jest jednym z przejawów przemocy stosowanej wobec dziecka i może obejmować zarówno sferę psychiczną jak i fizyczną. Definiowane jest jako niezaspokajanie potrzeb dziecka niezbędnych dla jego prawidłowego rozwoju – potrzeb związanych z odżywianiem, ubiorem, schronieniem, higieną, opieką medyczną, kształceniem, jak też z psychiczną sferą rozwoju dziecka.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA:

1. Uzyskanie informacji lub przypuszczenie, że uczeń jest zaniedbywany przez rodziców/prawnych opiekunów.
2. Powiadomienie o sprawie wychowawcy ucznia oraz pedagoga szkolnego.
3. W razie potrzeby przeprowadzenie rozmowy z uczniem przez pedagoga szkolnego i/lub wychowawcę, mającej na celu rozpoznanie sytuacji i sprawdzenie sygnałów świadczących o tym, że uczeń jest zaniedbywany. Sporządzenie notatki służbowej z rozmowy.
4. Analiza sytuacji przy udziale wychowawcy, pedagoga oraz ewentualnie innych osób (pielęgniarki szkolnej, dyrektora) i ustalenie toku dalszego postępowania.
5. Wezwanie do szkoły rodzica/opiekuna prawnego ucznia. Zalecenie koniecznych działań celem poprawy sytuacji dziecka. Poinformowanie o możliwości uzyskania stosownej do potrzeb pomocy w instytucjach i placówkach świadczących wsparcie uczniom i ich rodzinom (Centrum Usług Społecznych, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna itp.). Sporządzenie notatki służbowej z rozmowy.
6. Monitorowanie sytuacji dziecka przez wychowawcę i pedagoga szkolnego.
7. W przypadku dalszego zaniedbywania dziecka wychowawca i pedagog szkolny powiadamiają o sprawie dyrektora.
8. Przy braku współpracy z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia, dyrektor w zależności od sytuacji, w porozumieniu z wychowawcą i pedagogiem, powiadamia o sprawie instytucje wspierające rodzinę (Centrum Usług Społecznych, policję, sąd rodzinny).

**Procedura kontroli realizacji obowiązku szkolnego w Szkole Podstawowej im. o.
Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie**

1. Kontrola spełniania przez uczniów obowiązku szkolnego należy do dyrektora szkoły, a niewypełnianie obowiązku szkolnego pociąga za sobą sankcje przewidziane ustawą.
2. Rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu są obowiązani do:
 - 1) dopełnienia czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły;
 - 2) zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne;
 - 3) zapewnienia dziecku warunków umożliwiających przygotowywanie się do zajęć;
 - 4) informowania dyrektora szkoły – w terminie do dnia 30 września każdego roku – o spełnianiu obowiązku szkolnego za granicą.
3. Obowiązki, o których mowa w ust. 2 spoczywają na obojgu rodzicach chyba, że jedno z nich zostało pozbawione przez sąd władzy rodzicielskiej i odnosi się także do opiekunów prawnych dziecka niebędących biologicznymi rodzicami. Wychowawca klasy jest zobowiązany poinformować rodziców na pierwszym zebraniu w danym roku szkolnym o ich powinnościach w w/w sprawie i o konsekwencjach w przypadku ich nie wypełniania.
4. Przez niespełnianie obowiązku szkolnego należy rozumieć nieusprawiedliwioną nieobecność w okresie jednego miesiąca na co najmniej 50% obowiązkowych zajęć edukacyjnych.
5. Nieobecność dziecka w szkole winna być traktowana jako zdarzenie nadzwyczajne i usprawiedliwiane tylko z ważnych powodów.
6. Rodzic ma obowiązek poinformować wychowawcę klasy osobiście, telefonicznie lub pisemnie o przyczynie nieobecności dziecka trwającej dłużej niż 3 dni. W przypadku braku takiej informacji wychowawca jest zobowiązany skontaktować się z rodzicem ucznia. Oprócz tego konieczne jest również usprawiedliwienie pisemne, po powrocie ucznia do szkoły. W sytuacji przedłużającej się nieobecności ucznia w szkole (ponad 7 dni), kiedy brak jest informacji od rodziców i wychowawcy nie udało się z nimi nawiązać kontaktu osobistego ani telefonicznego, należy zgłosić problem do pedagoga szkolnego, który we współpracy z wychowawcą podejmie odpowiednie działania.
7. Zwolnienia ucznia z zajęć lekcyjnych lub usprawiedliwienia nieobecności może dokonać wyłącznie rodzic lub opiekun prawny dziecka.
8. Zasady usprawiedliwiania nieobecności:

- 1) usprawiedliwienia powinny być wpisane przez rodziców w „zeszycie wychowawczym” – jaki każdy uczeń ma obowiązek posiadać lub w edzienniku oraz powinny zawierać dokładne daty i przyczyny nieobecności;
- 2) pisemne usprawiedliwienia mają zostać przekazane wychowawcy klasy w terminie 7 dni od dnia powrotu ucznia do szkoły. Po tym terminie wychowawca ma prawo – w uzasadnionych przypadkach – nie przyjąć usprawiedliwienia;
- 3) w wyjątkowych przypadkach dopuszcza się usprawiedliwienia ustne rodziców – wyłącznie osobiste (nie telefoniczne);
- 4) wychowawca ma prawo odmówić usprawiedliwienia nieobecności ucznia w przypadku uzasadnionych wątpliwości co do wiarygodności usprawiedliwienia lub zasadności nieobecności ucznia, rozbieżności faktycznych przyczyn nieobecności i tych podanych przez rodziców, niezgodności dat, itp. W takim przypadku rodzic ma prawo złożyć odwołanie od decyzji wychowawcy do dyrektora szkoły – w formie pisemnej w terminie 3 dni od daty odmowy przyjęcia usprawiedliwienia.

9. Zasady zwolnień uczniów z zajęć lekcyjnych:

- 1) zwolnienia od rodziców w formie pisemnej – na oddzielnej kartce z adnotacją, że rodzic bierze odpowiedzialność za dziecko – uczeń przekazuje do wychowawcy klasy, a gdy ten jest nieobecny do dyrekcji szkoły i dopiero za ich zgodą uczeń może opuścić szkołę;
- 2) dodatkowo w „zeszycie wychowawczym” rodzic odnotowuje fakt i datę zwolnienia;
- 3) nie dopuszcza się zwolnień ustnych przez rodziców ani telefonicznych;
- 4) wychowawca klasy gromadzi w swoich dokumentach zwolnienia swoich uczniów w ciągu roku szkolnego.

10. Wszyscy nauczyciele są zobowiązani regularnie kontrolować frekwencję uczniów na swoich zajęciach lekcyjnych. W przypadku stwierdzenia 3 kolejnych nieobecności tylko na lekcjach z danego przedmiotu (kiedy uczeń jest obecny na pozostałych lekcjach w tym dniu), nauczyciel ma obowiązek zgłosić ten fakt wychowawcy klasy, który podejmie odpowiednie działania.

11. Wszelkie niżej wymienione przejawy niesystematycznej realizacji obowiązku szkolnego przez dziecko wymagają szybkiej interwencji wychowawcy:

- 1) przedłużająca się nieobecność ucznia w szkole (ponad 7 dni), kiedy brak jest informacji od rodziców, a wychowawcy nie udało się z nimi nawiązać kontaktu osobistego ani telefonicznego;
- 2) bardzo częste opuszczanie lekcji przez dziecko, z różnych przyczyn podawanych przez rodziców (wysoka absencja);

- 3) opuszczanie lekcji przez dziecko z nieuzasadnionych przyczyn;
- 4) uczęszczanie na zajęcia lekcyjne tzw. „w kratkę” – opuszczanie pojedynczych lekcji lub dni na przemian;
- 5) nie przynoszenie usprawiedliwień od rodziców, przy utrudnionym z nimi kontakcie;
- 6) całkowite zaprzestanie przez dziecko uczęszczania do szkoły lub nie pojawienie się w niej po długotrwałej przerwie w zajęciach dydaktyczno – wychowawczych (feriach, wakacjach).

12. W każdej z sytuacji wymienionych w ust. 11 zadaniem wychowawcy jest nawiązanie kontaktu osobistego lub telefonicznego z rodzicami ucznia, a następnie przeprowadzenie rozmowy z rodzicami i uczniem – rozeznanie przyczyny nieobecności i nie wypełniania zasad realizacji obowiązku szkolnego, przypomnienie o obowiązkach rodziców w tym zakresie, ustalenie form współpracy rodziców ze szkołą i metod pracy z dzieckiem. W przypadku braku poprawy sytuacji mimo działań wychowawcy lub w przypadku niemożności nawiązania jakiegokolwiek kontaktu z rodzicami, należy zgłosić problem do pedagoga szkolnego, który we współpracy z dyrekcją szkoły podejmie odpowiednie działania:

- 1) wezwanie pisemne do rodziców (listem poleconym);
- 2) prowadzenie rozmów z rodzicami i uczniem, z udziałem wychowawcy klasy;
- 3) wysłanie upomnienia dyrektora szkoły w sprawie realizacji obowiązku szkolnego;
- 4) zgłoszenie sprawy do właściwego dzielnicowego (w celu przeprowadzenia przez niego rozmowy profilaktycznej z uczniem i jego rodzicami).

13. Po wyczerpaniu wszystkich możliwych zabiegów pedagogicznych, w myśl ustawy o systemie oświaty należy wszcząć postępowanie egzekucyjne w administracji, czym zajmuje się dyrektor szkoły we współpracy z pedagogiem szkolnym. Po wykonaniu przez szkołę wszelkich koniecznych czynności wynikających z ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, z późniejszymi zmianami (odpowiednie upomnienia, wystawienie tytułu wykonawczego, itd.), dalszy tok postępowania prowadzi Zespół Egzekucyjny Urzędu Miasta Tarnowa, który m.in. może nałożyć na rodziców karę grzywny. Równocześnie dyrektor szkoły może skierować pismo do Sądu Rejonowego w Tarnowie – III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną małoletniego i wydanie stosownych decyzji w związku z nie wypełnianiem obowiązków rodzicielskich.

**Procedura postępowania w razie wypadku w Szkole Podstawowej im. o. Zbigniewa
Strzałkowskiego w Zawadzie**

I. Wypadek ucznia.

1. Wypadek ucznia to nagłe zdarzenie, wywołane czynnikiem zewnętrznym mające związek ze szkołą (nastąpiło w trakcie pozostawania ucznia pod opieką szkoły, np. w trakcie obowiązkowych lub nadobowiązkowych zajęć na terenie szkoły, wyjścia z nauczycielem poza teren szkoły, wycieczki szkolnej, zawodów sportowych), powodujące uraz lub śmierć.
2. Pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy, korzystając przy tym z pracowników szkoły przeszkolonych w zakresie udzielania pomocy przedmedycznej.
3. O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie:
 - 1) rodziców (opiekunów) poszkodowanego,
 - 2) pracownika zajmującego się sprawami bezpieczeństwa i higieny pracy,
 - 3) społecznego inspektora pracy,
 - 4) organ prowadzący szkołę,
 - 5) radę rodziców.
4. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.
5. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.
6. Zawiadomień, o których mowa w ust. 3, dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły.
7. Do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy, zwany dalej „zespołem”, dyrektor zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych.
8. Jeżeli czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca wypadku nie może wykonać dyrektor, wykonuje je wicedyrektor lub upoważniony przez dyrektora pracownik szkoły.

II. Obowiązki dyrektora szkoły.

1. Dyrektor zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w szkole, a także bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez szkołę poza obiektami należącymi do szkoły.

2. Dyrektor co najmniej raz w roku, dokonuje kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, oraz określa kierunki ich poprawy.
3. Z ustaleń kontroli sporządza się protokół, który podpisują osoby biorące w niej udział. Kopię protokołu dyrektor przekazuje organowi prowadzącemu.
4. Dyrektor szkoły jest zobowiązany do poinformowania uczniów oraz pracowników o konieczności natychmiastowego zawiadamiania dyrektora szkoły, pracownika służby bhp oraz społecznego inspektora pracy, pielęgniarki o wypadku, jaki się zdarzył na terenie szkoły lub podczas zajęć organizowanych przez szkołę poza jej terenem.
5. W razie zaistnienia wypadku dyrektor szkoły zapewnia natychmiastową pomoc lekarską i opiekę uczniowi, który uległ wypadkowi.
6. Zawiadamia bezzwłocznie osoby i instytucje wymienione w rozdziale I, ust. 3.
7. Zabezpiecza miejsce wypadku do czasu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku.
8. Bada okoliczności i przyczyny wypadku.
9. „Uruchamia” zespół powypadkowy, którego zadaniem jest przeprowadzenie postępowania powypadkowego.
10. Zatwierdza protokół powypadkowy.
11. Przekazuje rodzicom poszkodowanego ucznia jeden egzemplarz protokołu.
12. Prowadzi rejestr wypadków ucznia.

III. Obowiązki nauczyciela.

1. Nauczyciel jest obowiązany:

- 1) nie dopuścić do zajęć lub przerwać je, wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia, może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów,
- 2) udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, jeżeli zauważył wypadek lub dowiedział się o nim,
- 3) zawiadomić natychmiast o wypadku pielęgniarkę oraz dyrektora szkoły,
- 4) zabezpieczyć miejsce wypadku do czasu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku w przypadku, gdy zabezpieczenia nie może dokonać dyrektor.

IV. Postępowanie powypadkowe.

1. Postępowanie powypadkowe prowadzi powołany przez dyrektora szkoły zespół powypadkowy w składzie:
 - a) pracownik służby bhp jako przewodniczący,
 - b) społeczny inspektor pracy albo pracownik wyznaczony przez dyrektora.

2. W pracach zespołu powypadkowego ma prawo uczestniczyć przedstawiciel organu prowadzącego szkołę, kuratora oświaty oraz rady rodziców.

3. Zespół powypadkowy w podanym powyżej składzie obowiązany jest:

- 1) zbadać okoliczności, które mogły mieć wpływ na powstanie wypadku,
- 2) przesłuchać poszkodowanego,
- 3) przesłuchać świadków wypadku,
- 4) zasięgnąć opinii lekarza.

V. Protokół powypadkowy.

1. Po ustaleniu okoliczności i przyczyn wypadku zespół powypadkowy sporządza protokół powypadkowy nie później niż w ciągu 14 dni od daty uzyskania zawiadomienia o wypadku.

2. Przekroczenie tego terminu może nastąpić, w przypadku gdy wystąpią uzasadnione przeszkody lub trudności uniemożliwiające sporządzenie protokołu w wyznaczonym terminie. Przewodniczący zespołu poucza poszkodowanego lub reprezentujące go osoby o przysługujących im prawach w toku postępowania powypadkowego.

3. Protokół powypadkowy doręcza się osobom uprawnionym do zaznajomienia z materiałami postępowania powypadkowego.

4. Protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor.

5. Protokół powypadkowy zatwierdza dyrektor po jego sporządzeniu. Jeżeli do treści protokołu powypadkowego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia przez rodziców ucznia poszkodowanego, postępowanie powypadkowe uznaje się za zakończone.

6. Protokół powypadkowy sporządza się w trzech egzemplarzach, dla:

- 1) poszkodowanego,
- 2) organu prowadzącego i kuratora oświaty – protokół powypadkowy doręcza się na ich wniosek,
- 3) szkoły (jeden egzemplarz).

7. W ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, o których mowa powyżej w ust. 6, mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu.

8. Zastrzeżenia do protokołu składa się ustnie bądź na piśmie przewodniczącemu zespołu.

9. Zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący.

10. Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności:

- 1) niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego,
- 2) sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebranym materiałem dowodowym.

11. Po rozpatrzeniu zastrzeżeń organ prowadzący szkołę może:

- 1) zlecić dotychczasowemu zespołowi wyjaśnienie ustaleń protokołu lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych,
 - 2) powołać nowy zespół w celu ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego.
12. Dyrektor omawia z pracownikami szkoły okoliczności i przyczyny wypadków oraz ustala środki niezbędne do zapobieżenia im.
13. W sprawach nieuregulowanych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy.

Procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkoły z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją przyjęte przez Szkołę Podstawową im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie

I. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI, ŻE UCZEŃ UŻYWA ALKOHOLU LUB INNYCH ŚRODKÓW W CELU WPROWADZENIA SIĘ W STAN ODURZENIA, UPRAWIA NIERZĄD, BĄDŹ PRZEJAWIA INNE ZACHOWANIA ŚWIADCZĄCE O DEMORALIZACJI

np. narusza zasady współżycia społecznego, popełnił czyn zabroniony, systematycznie uchyla się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, uprawia włóczęgostwo, działa w grupach przestępczych /art. 4 par. 1 Ustawy z dn. 26.10.1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich/

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację; przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem – w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można także zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i jego udział w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji dziecka, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie, szkoła powiadamia sąd rodzinny lub policję, jeżeli wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

II. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA WOBEC UCZNIA – SPRAWCY CZYNU KARALNEGO LUB PRZESTĘPSTWA

1. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.
2. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.

3. Przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
4. Powiadomienie rodziców (opiekunów prawnych) ucznia – sprawcy.
5. Niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub gdy sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
6. Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

III. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA WOBEC UCZNIA, KTÓRY STAŁ SIĘ OFIARĄ CZYNU KARALNEGO

1. Udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza – w przypadku, gdy ofiara doznała obrażeń ciała.
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.
3. Powiadomienie rodziców (opiekunów prawnych) ucznia.
4. Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

Uwaga!

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych czy innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję (tel. 997 lub 112).

IV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ WYGLĄDEM NARKOTYK

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać

czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły.

3. Powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawienia.

4. W przypadku, gdy uczeń – mimo wezwania – odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki i rzeczy osobistych, szkoła wzywa policję, która przeszukuje rzeczy należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.

5. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel – po odpowiednim zabezpieczeniu – zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje także ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję.

6. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń, wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

V. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL ZNAJDUJE NA TERENIE SZKOŁY SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ WYGLĄDEM NARKOTYK

1. Nauczyciel – zachowując środki ostrożności – zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem – do czasu przyjazdu policji.

2. Próbuje (o ile jest to możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.

3. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły.

4. Wzywa policję.

5. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

Uwaga!

Zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, z późniejszymi zmianami – w Polsce karalne jest:

- ✓ posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- ✓ wprowadzanie ich do obrotu;
- ✓ udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do ich użycia;

- ✓ wytwarzanie i przetwarzanie w/w środków i substancji.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny.

VI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE NA TERENIE SZKOŁY ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ BĘDĄCY POD WPŁYWEM SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH – ALKOHOLU, NARKOTYKÓW, LEKÓW LUB INNYCH ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH

Uwaga!

Każdą taką sytuację należy traktować jako zatrucie.

1. Nauczyciel odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego – stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego zdrowie ani życie.
2. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły.

A. W przypadku nieznacznych zaburzeń zachowania obserwowanych u ucznia i określeniu – we wspólnej konsultacji (lub przy pomocy pielęgniarki szkolnej bądź innych osób mających doświadczenie w sprawie) – stanu zagrożenia zdrowia ucznia jako niewielki, należy przystąpić do realizacji poniższych zaleceń. Natomiast w przypadku wątpliwości co do aktualnego stanu dziecka lub działania substancji w najbliższym czasie, należy zastosować procedurę opisaną w części

B.

1. Powiadomić rodziców (opiekunów prawnych) ucznia, zobowiązując ich do niezwłocznego stawiennictwa w celu odebrania dziecka ze szkoły.
2. W przypadku braku kontaktu z rodzicami lub gdy odmawiają oni odebrania dziecka bądź ich stan uniemożliwia opiekę nad dzieckiem, opiekę nad uczniem sprawuje dorosły pracownik szkoły, wskazany przez dyrektora.
3. Jeżeli sprawowanie opieki nad dzieckiem przekracza możliwości szkoły, należy zwrócić się do sądu rodzinnego o wydanie decyzji w trybie natychmiastowym, a następnie wykonać zalecenia sądu rodzinnego.
4. Ze zdarzenia spisać notatkę służbową (gdzie należy określić datę, godzinę i miejsce zdarzenia; nazwisko i imię ucznia; zaobserwowane zaburzenia w zachowaniu oraz podjęte

działania). Odbiór dziecka i zapoznanie się ze sporządzoną notatką rodzice potwierdzają własnoręcznym podpisem.

5. Wyciągnąć konsekwencje wychowawcze w stosunku do zachowania ucznia – zgodnie ze szkolnymi uregulowaniami (Statut szkoły).

B. W przypadku znacznych zaburzeń w zachowaniu ucznia (lub wątpliwości co do aktualnego stanu dziecka lub działania substancji w najbliższym czasie) należy:

1. Wezwać pomoc medyczną – pogotowie ratunkowe (tel. 999, 112), podając przy tym: wiek dziecka, zaobserwowane zmiany w jego zachowaniu (objawy), swoje imię i nazwisko oraz dokładny adres, a ponadto odpowiedzieć w miarę możliwości na wszystkie inne pytania dysponenta pogotowia.

2. Poinformować rodziców (opiekunów prawnych) dziecka.

3. Do momentu przyjazdu pogotowia sprawować opiekę nad uczniem (pielęgniarka szkolna lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora).

4. Lekarz pogotowia decyduje o dalszym trybie postępowania z uczniem.

5. Jeżeli lekarz zdecyduje o pozostawieniu ucznia w szkole, należy zażądać pisemnego oświadczenia, że nie ma bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ucznia oraz zaleceń co do dalszego postępowania wobec dziecka. Następnie należy realizować zalecenia określone w części A ust. 1 – 5.

Procedura postępowania przyjęta przez Szkołę Podstawową im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie w przypadku samobójstwa ucznia, próby samobójczej lub uzyskania informacji o zamiarze podjęcia przez ucznia takich działań

A. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu samobójstwa przez ucznia szkoły:

1. Powołanie przez dyrektora szkoły Zespołu Kryzysowego, który ustala plan działania po analizie sytuacji. W skład Zespołu wchodzi: dyrektor / wicedyrektor szkoły, pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawca ucznia, ewentualnie inni nauczyciele w razie potrzeby.
2. Powiadomienie o zdarzeniu przez dyrektora organu nadzorującego i prowadzącego szkołę.
3. Poinformowanie o zdarzeniu przez dyrektora wszystkich nauczycieli i innych pracowników szkoły w celu zwrócenia szczególnej uwagi na uczniów i wychwycenia niepokojących zachowań związanych z zaistniałym zdarzeniem.
4. Wyłonienie przez Zespół Kryzysowy grupy ryzyka, tj. uczniów z trudnościami życiowymi, problemami emocjonalnymi i objęcie ich opieką psychologiczno – pedagogiczną, a także nawiązanie ścisłej współpracy z ich rodzicami (w celu zapobiegania "efektowi Wertera" czyli naśladowaniu aktywności samobójczej).
5. Przeprowadzenie rozmów z uczniami wszystkich klas (pedagog szkolny lub wychowawca): – poinformowanie o zdarzeniu bez wdawania się w szczegóły, – unikanie gloryfikowania, idealizowania osoby samobójcy i jego działań, – udzielenie informacji o możliwości skorzystania z pomocy psychologiczno – pedagogicznej na terenie szkoły i poza nią (podanie danych kontaktowych).
6. Umożliwienie uczniom i rodzicom najbliższym związanym z nieżyjącym uczniem (z tego samego zespołu klasowego) skorzystania z pomocy psychologiczno – pedagogicznej oferowanej przez specjalistów z placówek pozaszkolnych np. Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej poprzez zorganizowanie spotkań na terenie szkoły.
7. Nie należy organizować uroczystości o charakterze wspominkowym czy apeli szkolnych, natomiast należy umożliwić zainteresowanym uczniom udział w uroczystościach pogrzebowych.

B. W przypadku próby samobójczej ucznia:

1. Jeśli zdarzenie miało miejsce poza szkołą:

- a) uzyskanie informacji o próbie samobójczej ucznia,
- b) przekazanie informacji do dyrektora szkoły,
- c) powiadomienie przez dyrektora organu nadzorującego o zdarzeniu,
- d) powołanie przez dyrektora szkoły Zespołu Kryzysowego, który ustala plan działania po analizie sytuacji. W skład Zespołu wchodzi: dyrektor / wicedyrektor szkoły, pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawca ucznia, ewentualnie inni nauczyciele w razie potrzeby.
- e) nawiązanie ścisłej współpracy z rodzicami ucznia,
- f) objęcie ucznia pomocą psychologiczną – pedagogiczną na terenie szkoły oraz udostępnienie danych kontaktowych placówek pomocowych poza szkołą (w tym: poradni psychiatrycznej), g) udzielenie pomocy psychologicznej – pedagogicznej innym uczniom, którzy mają wiedzę o zdarzeniu i chcą o tym porozmawiać,
- h) ocena przez Zespół Kryzysowy grupy ryzyka, tj. uczniów z trudnościami życiowymi, problemami emocjonalnymi i objęcie ich opieką psychologiczną – pedagogiczną, a także nawiązanie ścisłej współpracy z ich rodzicami (w celu zapobiegania "efektowi Wertera" czyli naśladowaniu aktywności samobójczej),
- i) powiadomienie o zdarzeniu przez dyrektora sądu rodzinnego.

2. Jeśli zdarzenie miało miejsce na terenie szkoły:

- a) niezwłoczne wezwanie służb ratunkowych – pogotowia i policji (nr tel. 112),
- b) udzielenie w miarę możliwości pierwszej pomocy przedmedycznej,
- c) zabezpieczenie miejsca zdarzenia, ograniczenie osób obecnych na miejscu zdarzenia do minimum (zwłaszcza uczniów),
- d) powiadomienie o zdarzeniu dyrektora szkoły i rodziców ucznia,
- e) powołanie przez dyrektora szkoły Zespołu Kryzysowego, który ustala plan działania po analizie sytuacji. W skład Zespołu wchodzi: dyrektor / wicedyrektor szkoły, pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawca ucznia, ewentualnie inni nauczyciele w razie potrzeby,
- f) udzielenie pomocy psychologicznej – pedagogicznej innym uczniom, którzy mają wiedzę o zdarzeniu i chcą o tym porozmawiać,
- g) ocena przez Zespół Kryzysowy grupy ryzyka, tj. uczniów z trudnościami życiowymi, problemami emocjonalnymi i objęcie ich opieką psychologiczną – pedagogiczną, a także nawiązanie ścisłej współpracy z ich rodzicami (w celu zapobiegania "efektowi Wertera" czyli naśladowaniu aktywności samobójczej),

- h) nawiązanie ścisłej współpracy z rodzicami ucznia,
- i) objęcie ucznia pomocą psychologiczno – pedagogiczną na terenie szkoły oraz udostępnienie danych kontaktowych placówek pomocowych poza szkołą (w tym: poradni psychiatrycznej), j) powiadomienie o zdarzeniu przez dyrektora organu nadzorującego, prowadzącego szkołę oraz sądu rodzinnego.

C. W przypadku:

- uzyskania informacji o zamiarze podjęcia przez ucznia próby samobójczej,**
- zaobserwowania poważnych sygnałów zainteresowania tym tematem ze strony ucznia,**
- rozpoznania "czynników wysokiego ryzyka" świadczących o tym, że uczeń może podjąć próbę samobójczą, zaobserwowania niepokojących znaków ostrzegawczych**

1. Uzyskanie informacji o zamiarze podjęcia przez ucznia próby samobójczej, zaobserwowania niepokojących sygnałów, rozpoznania "czynników wysokiego ryzyka" podjęcia próby samobójczej.
2. Nie pozostawianie ucznia znajdującego się w kryzysie samego, zapewnienie mu bezpiecznego miejsca i opieki, udzielenie wsparcia przez osobę, która uzyskała informację.
3. Przekazanie informacji do dyrektora szkoły i pedagoga / psychologa szkolnego.
4. Nawiązanie przez dyrektora szkoły lub pedagoga / psychologa szkolnego kontaktu z rodzicami ucznia i powiadomienie ich o sytuacji.
5. Wspólnie z rodzicem ucznia podjęcie decyzji odnośnie dalszych działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczniowi – np. odbiór osobisty przez rodzica ze szkoły, jeśli istnieje taka potrzeba.
6. Analiza sytuacji przez dyrektora i pedagoga / psychologa szkolnego – w razie potrzeby powiadomienie wychowawcy lub innych pracowników szkoły, a jeśli sytuacja tego wymaga – powiadomienie sądu rodzinnego.
7. Objęcie ucznia pomocą psychologiczno – pedagogiczną na terenie szkoły oraz udostępnienie danych kontaktowych placówek pomocowych poza szkołą.

Procedura postępowania przyjęta przez Szkołę Podstawową im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie w przypadku uzyskania informacji o podłożeniu lub zlokalizowania urządzenia wybuchowego na terenie szkoły

1. Informacja o podłożeniu urządzenia wybuchowego przekazana telefonicznie:

- Zachowaj spokój i nie rozłączaj się
- Jeżeli to możliwe, zasygnalizuj innym osobom, aby przysłuchiwali się rozmowie
- Jeżeli aparat telefoniczny identyfikuje numer dzwoniącego, zanotuj ten numer albo symbole, które się pojawiły na wyświetlaczu
- Zapisz dokładnie słowa informacji; jeżeli to możliwe, nagraj rozmowę
- Utrzymuj dzwoniącego jak najdłużej na linii; postaraj się zebrać jak największą liczbę informacji
- Niezwłocznie poinformuj o sytuacji dyrektora szkoły
- Bądź dostępny i gotowy do przekazania szczegółowych informacji dotyczących rozmowy służbom przybyłym na miejsce.

2. Informacja o podłożeniu urządzenia wybuchowego przekazana osobiście:

- Po uzyskaniu informacji niezwłocznie powiadom dyrektora szkoły o sytuacji
- Zapisz przekazaną informację dokładnie w ten sam sposób, w jaki została wyartykułowana
- Zanotuj rysopis osoby, która przekazała informację: imię, nazwisko, pseudonim, płeć, wiek, sylwetka, waga, wzrost, włosy, kolor oczu, rasa, typ i kolor ubrania, rodzaj głosu, znaki szczególne
- Jeśli osoba przekazująca informację odejdzie zanotuj, w którym kierunku się udała.

3. Informacja o podłożeniu urządzenia wybuchowego przekazana listownie:

- Ogranicz dostęp do dokumentu innym osobom
- Niezwłocznie poinformuj o sytuacji dyrektora szkoły
- Zapamiętaj, kto widział i dotykał dokument
- Jeżeli to możliwe, sfotografuj treść dokumentu

4. Informacja o podłożeniu urządzenia wybuchowego przekazana pocztą elektroniczną:

- Zostaw wiadomość otwartą na komputerze

- Niezwłocznie poinformuj o sytuacji dyrektora szkoły
- Utrwal informację, np. wydrukuj, sfotografuj albo skopiuj wiadomość i jej temat
- Zanotuj datę i czas odebrania wiadomości

5. Zlokalizowanie na terenie szkoły urządzenia wybuchowego lub przedmiotu niewiadomego pochodzenia, który budzi podejrzenie i może stanowić zagrożenie dla osób i mienia:

- W miarę możliwości zabezpiecz miejsce, w którym znajduje się przedmiot:
 - ✓ odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku,
 - ✓ ogranicz dostęp do przedmiotu innym osobom,
 - ✓ nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku,
 - ✓ nie używaj telefonu komórkowego – eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy.
- Niezwłocznie poinformuj o sytuacji dyrektora szkoły.

Postępowanie po zaistnieniu którejkolwiek z wyżej wymienionych sytuacji:

1. Dyrektor powiadamia Policję i organ prowadzący szkołę.
2. Zawiadamiając Policję dyrektor podaje następujące informacje: rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu.
3. Do czasu przybycia Policji akcją kieruje dyrektor szkoły.
4. Dyrektor może zarządzić ewakuację.
5. Dyrektor zleca pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
6. Po przybyciu Policji na miejsce, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
7. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
8. Po ogłoszeniu ewakuacji należy zachować spokój i opanowanie; opuścić szkołę wraz z uczniami pozostającymi w danej chwili pod opieką nauczyciela, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, itp.) oraz ważne dokumenty szkolne, zgodnie z planem ewakuacji.
9. W miejscu ewakuacji należy policzyć wszystkich uczniów i przekazać informacje osobie kierującej ewakuacją.

Procedura postępowania przyjęta przez Szkołę Podstawową im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie w przypadku wtargnięcia na teren szkoły napastnika posługującego się bronią lub innym niebezpiecznym narzędziem

1. Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się razem z uczniami, których masz pod opieką – w sali lekcyjnej lub innym dostępnym pomieszczeniu, zamknij drzwi na klucz, zabarykaduj się (jeśli to możliwe):

- Wycisz i uspokój uczniów, aby z pomieszczenia nie wydobywały się żadne dźwięki.
- Każ bezwzględnie wyciszyć lub wyłączyć telefony komórkowe.
- Zasłoń okno, zgaś światło w pomieszczeniu, w którym jesteś.
- Poinformuj Policję wysyłając wiadomość tekstową SMS o zaistniałej sytuacji.
- Poleć uczniom położenie się na podłodze tak, zejście ze światła drzwi i linii strzału oraz nieprzemieszczanie się, aby nie powodować dźwięków i cieni, które mogą być zauważone przez napastnika.
- Poleć uczniom zachowanie bezwzględnej ciszy nawet, jeśli padną strzały.
- Nie otwieraj nikomu drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi. Interweniujące oddziały Policji w przypadku konieczności same otworzą drzwi.

2. Jeżeli nie udało Ci się ukryć i masz bezpośredni kontakt z napastnikiem:

- Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika.
- Unikaj kontaktu wzrokowego z terrorystą.
- Nie odwracaj się plecami do napastnika.
- Nie zwracaj na siebie uwagi.
- Nie lekceważ i nie oszukuj napastnika, ani nie bądź agresywny.
- Uspokój uczniów – zawsze zwracaj się do nich po imieniu.

3. W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez Policję:

- Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów.
- Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym bez ich wyraźnego polecenia, nie dyskutuj z nimi.
- Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej.
- Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy.
- Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki Twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona.

Procedura postępowania przyjęta przez Szkołę Podstawową im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie w przypadku uwolnienia się niebezpiecznych dla ludzi i środowiska substancji chemicznych oraz zastosowania broni biologicznej

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska substancji chemicznych, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku naturalnym lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z zastosowania broni biologicznej (broń B, broń bakteriologiczna). W broni B ładunki bojowe wypełnione są mikroorganizmami chorobotwórczymi: bakteriami (wąglik, bruceloza etc.), wirusami (ospa, gorączka krwotoczna, zapalenie mózgu, wirus HIV), toksynami (rycyna, dioksyna, toksyna otulinowa), grzybami lub pierwotniakami.

Sytuacja, w której mogło nastąpić skażenie szkoły (np. szkoła otrzymuje informacje o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną)

A. W przypadku skażenia otoczenia szkoły (np. pożaru sąsiadującego ze szkołą magazynu z oponami lub środkami chemicznymi) – należy uciec do budynku, zamknąć okna.

Należy wówczas:

1. Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
2. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku.
3. W budynku szkoły zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.
4. W miarę możliwości zgromadzić podręczne środki ratownicze i „odtrutki” – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.
5. Przygotować wilgotne tampony, np. z gazy, do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń – częsta zmiana kompresu/gazy lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji przez osobę, która ją wdycha.

6. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz czynności wymagających dużego wysiłku.
7. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, nie przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.
8. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

B. Wewnętrzne skażenie budynku szkoły – należy ewakuować osoby przebywające w szkole, otwierając okna wszędzie, gdzie jest to możliwe, żeby wymusić cyrkulację powietrza. (Substancje toksyczne, np. gazy, mogą być lżejsze od powietrza – np. amoniak, chlor lub cięższe od powietrza – np. tlenek węgla, azot).

Należy wówczas:

1. Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające wewnątrz ewakuować z budynku szkoły.
2. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku.
3. W budynku szkoły otworzyć okna, drzwi, otwory wentylacyjne, włączyć klimatyzację.
4. W miarę możliwości zgromadzić podręczne środki ratownicze i „odtrutki” – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.
5. Przygotować wilgotne tampony, np. z gazy, do ochrony dróg oddechowych – częsta zmiana kompresu/gazy lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji osobę, która ją wdycha.
6. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz czynności wymagających dużego wysiłku.
7. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wchodzić do pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.
8. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Sytuacja, w której szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie wykryto natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się

Należy wówczas:

1. Powstrzymać się od dotykania i wężania podejrzanych przedmiotów, sprzątania proszku, ścierania cieczy.
2. Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.
3. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.
4. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i uniemożliwić dostęp do niego.
5. Powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole, dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję.
6. Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i skierować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru – rejonów ewakuacji powinno być kilka i powinny znajdować się w różnych kierunkach od szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru w czasie przedmiotowego zagrożenia; rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń.
7. Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.
8. Jeśli miał miejsce kontakt z substancją: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją, i włożyć je do plastikowego worka.
9. Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić papierosów do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb – Policji, Straży Pożarnej, wyspecjalizowanej jednostki zwalczania skażeń i zakażeń.
10. Sporządzić listę osób (imię, nazwisko), które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej; listę przekazać Policji.
11. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i „odtrutki” – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.
12. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń – częsta zmiana kompresu/gazy lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji.
13. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz prac wymagających dużego wysiłku.
14. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

**Sytuacja, w której szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną,
a zagrożenie wykryto późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję
lub/i ogniska zachorowań**

Należy wówczas:

1. Powstrzymać się od dotykania i wężania podejrzanych przedmiotów, sprzątania proszku, ścierania cieczy.
2. Powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe – dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję.
3. Przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się.
4. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i uniemożliwić dostęp do niego.
5. Ogłosić alarm i ewakuować do wnętrza szkoły wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły.
6. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – Policję, Straż Pożarną, Pogotowie Ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.
7. Zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia, przygotowując się do ewentualnej kwarantanny.
8. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Procedura postępowania przyjęta przez Szkołę Podstawową im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych (epidemia, kataklizm)

Stan nadzwyczajny to sytuacja szczególnego zagrożenia, którego nie da się usunąć za pomocą narzędzi już funkcjonujących. Wymaga on sięgnięcia po szczególne środki prawne. Do stanów nadzwyczajnych zaliczamy stan wojenny, stan wyjątkowy oraz stan klęski żywiołowej.

W przypadku wystąpienia kataklizmu, epidemii, pandemii lub innego poważnego zagrożenia dla zdrowia i życia ludzkiego, Rada Ministrów na wniosek właściwego wojewody lub z własnej inicjatywy, w drodze rozporządzenia, wprowadza stan klęski żywiołowej. W czasie stanu klęski żywiołowej właściwy miejscowo wójt (burmistrz, prezydent miasta) kieruje działaniami prowadzonymi na obszarze gminy w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia. W razie niezdolności do kierowania lub niewłaściwego kierowania działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia wojewoda z inicjatywy własnej lub na wniosek starosty może zawiesić uprawnienia wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wyznaczyć pełnomocnika do kierowania tymi działaniami.

Dyrektor szkoły, jego zastępca lub osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły postępuje zgodnie z wytycznymi, które są mu przekazywane przez właściwy organ działający w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej.

Procedura postępowania przyjęta przez Szkołę Podstawową im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie w przypadku wystąpienia w szkole kradzieży bądź wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych

Cel uruchomienia procedury	Określenie sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia w szkole kradzieży bądź wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych, dokonanych przez ucznia.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Za uruchomienie i anulowanie procedury oraz kierowanie koniecznymi działaniami odpowiadają kolejno: dyrektor placówki, w przypadku jego nieobecności wicedyrektor, a w przypadku jego nieobecności pedagog szkolny.
Sposób postępowania	• bezzwłoczne podjęcie działań mających na celu powstrzymanie i niwelowanie tego zjawiska; • bezzwłoczne powiadomienie dyrektora przez osobę, która wykryła kradzież; • zażądanie, aby podejrzewany uczeń pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży lub przekazał skradzioną rzecz, w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, psychologa, dyrektora lub innego pracownika szkoły (należy pamiętać, że pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani plecaka ucznia – może to zrobić tylko Policja); • zabezpieczenie dowodów, tj. przedmiotów pochodzących z kradzieży lub wymuszenia i przekazanie ich Policji; • przekazanie sprawcy czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły; • ustalenie we współpracy z pedagogiem szkolnym okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia; • wezwanie przez dyrektora rodziców/opiekunów prawnych sprawcy i przeprowadzenie rozmowy z uczniem w ich obecności; należy sporządzić notatkę z tej rozmowy, podpisaną przez rodziców/opiekunów prawnych; • powiadomienie Policji lub zastosowanie przez dyrektora szkoły środków oddziaływania wychowawczego zgodnie z art.4 ust.4 ustawy z dnia 09 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich; • wyciągnięcie konsekwencji wychowawczych zgodnie z regulacjami zawartymi w statucie szkoły; • doprowadzenie do zadośćuczynienia przez sprawcę, w porozumieniu z jego rodzicami, poszkodowanemu w kradzieży / wymuszeniu.

Procedura postępowania przyjęta przez Szkołę Podstawową im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie w przypadku wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole lub rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia

Cel uruchomienia procedury	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia związanego z zachowaniami innych uczniów o charakterze seksualnym lub rozpowszechnianiem materiałów o charakterze pornograficznym.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.
Sposób postępowania	• nauczyciel lub inny pracownik szkoły powiadamia wychowawcę klasy i pedagoga lub psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole lub rozpowszechniania materiałów o charakterze pornograficznym; • jeżeli nauczyciel jest świadkiem w/w zachowań, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą, natomiast jeżeli to inny uczeń przekazuje nauczycielowi informację o w/w niepożądanych zachowaniach, konieczne jest zapewnienie mu anonimowości; • wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem prezentującym niepokojące zachowania seksualne lub rozpowszechnia materiały pornograficzne oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców/opiekunów prawnych ucznia, ustalając z nimi dalszy tok postępowania wychowawczego, ewentualnie formy pomocy psychologicznej – pedagogicznej; • dyrektor szkoły może zastosować w razie potrzeby środki oddziaływania wychowawczego zgodnie z art.4 ust.4 ustawy z dnia 09 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich oraz wyciągnąć konsekwencje wychowawcze zgodnie z regulacjami zawartymi w statucie szkoły; • w sytuacji, kiedy rodzice / opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie, a szkoła wykorzysta już dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przyniosą one spodziewanego efektu, dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rejonowy – III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Tarnowie; • sąd rodzinny należy również powiadomić w przypadku, gdy zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierzędu) lub kiedy rozpowszechniane są materiały pornograficzne z udziałem małoletniego; • gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), dyrektor szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/ opiekunów prawnych ucznia, zawiadamia Policję, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami.

Procedura postępowania przyjęta przez Szkołę Podstawową im. o. Zbigniewa Strzałkowskiego w Zawadzie w przypadku wystąpienia przypadków dostępu uczniów do treści szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych.

Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks karny: art. 200 § 1–5 kk., art. 200a kk., art. 200b kk., art. 202 § 1–4b, art. 256 kk., art. 257. Statut szkoły.
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	Zagrożenie łatwym dostępem do treści szkodliwych, niedozwolonych, nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków; niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych).
Telefony/kontakty alarmowe krajowe	Zgłaszanie nielegalnych treści: www.dyzurnet.pl, numer alarmowy 112, Policja 997
Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia	
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Reakcja szkoły w przypadku pozyskania wiedzy o wystąpieniu zagrożenia będzie zależna od tego, czy: (1) treści te można bezpośrednio powiązać z uczniami danej szkoły, czy też (2) treści nielegalne lub szkodliwe nie mają związku z uczniami danej szkoły, lecz wymagają kontaktu szkoły z odpowiednimi służbami. W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody w formie elektronicznej (pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, emaile, zrzuty ekranu), znalezione w Internecie lub w komputerze dziecka. Zabezpieczenie dowodów jest zadaniem rodziców lub opiekunów prawnych dziecka, w czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel szkoły posiadający odpowiednie kompetencje techniczne. W pierwszym przypadku (1) rozwiązanie leży po stronie szkoły, zaś w drugim należy rozważyć zgłoszenie incydentu policji oraz poinformować o nim serwis Dyżurnet (dyzurnet.pl).
Identyfikacja sprawcy(ów)	W identyfikacji sprawców kluczową rolę odgrywają zgromadzone dowody. W procesie udostępniania nielegalnych i szkodliwych treści małoletnim biorą udział na ogół: twórca treści – np. pornograficznych – oraz osoby, które udostępniły je dziecku. Często są nimi rówieśnicy, uczniowie tej samej szkoły czy klasy. Konieczne jest poinformowanie wszystkich rodziców/prawnych opiekunów dzieci uczestniczących w zdarzeniu o sytuacji i roli ich dzieci.
Działania wobec sprawców zdarzenia ze szkoły	• w przypadku udostępniania przez ucznia (sprawcę ze szkoły) treści opisanych wcześniej jako szkodliwe, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia, pedagog / psycholog szkolny oraz dyrektor szkoły przeprowadza z uczniem rozmowę na temat jego postępowania i w jej trakcie uzmysławia mu szkodliwość prowadzonych przez niego działań. • dyrektor szkoły może zastosować w razie potrzeby środki oddziaływania wychowawczego zgodnie z art.4 ust.4 ustawy z dnia 09 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich oraz wyciągnąć konsekwencje wychowawcze zgodnie z regulacjami zawartymi w statucie szkoły; • w sytuacji, kiedy rodzice / opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie, a szkoła wykorzysta już dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przyniosą one spodziewanego efektu, dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rejonowy – III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Tarnowie; • sąd rodzinny należy również powiadomić w przypadku, gdy zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji lub kiedy rozpowszechniane są materiały pornograficzne z udziałem małoletniego;

	• gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. upowszechniania treści nielegalnych typu: pornografia dziecięca), dyrektor szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów prawnych ucznia, zawiadamia Policję, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami.
Działania wobec ofiar zdarzenia	Dzieci – ofiary i świadków zdarzenia – należy począwszy od pierwszego etapu interwencji otoczyć opieką psychologiczno-pedagogiczną. Rozmowa z dzieckiem powinna się odbywać z uwzględnieniem jego komfortu psychicznego, z poszanowaniem poufności i podmiotowości ucznia ze względu na fakt, iż kontakt z treściami nielegalnymi może mieć bardzo szkodliwy wpływ na jego psychikę. W trakcie rozmowy należy ustalić okoliczności uzyskania przez ofiarę dostępu do ww. treści. Należy powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych ofiary o zdarzeniu i uzgodnić z nimi podejmowane działania i formy wsparcia dziecka. Działania szkoły w takich przypadkach powinna cechować poufność i empatia w kontaktach ze wszystkimi uczestnikami zdarzenia oraz osobami udzielającymi wsparcia. W przypadku kontaktu dziecka z treściami szkodliwymi należy dokładnie zbadać sposób, w jaki do niego doszło. Poszukiwanie przez dziecko tego typu treści w sieci lub podsuwanie ich dziecku przez innych może być oznaką niepokojących incydentów ze świata rzeczywistego, np. kontaktów z osobami handlującymi narkotykami czy udziału w procesie rekrutacji do sekty lub innej niebezpiecznej grupy.
Aktywności wobec świadków	W przypadku gdy informacja na temat zdarzenia dotrze do środowiska rówieśniczego ofiary – w klasie czy szkole – wskazane jest podjęcie działań edukacyjnych i wychowawczych.
Współpraca z Policją i sądem rodzinnym	W przypadku naruszenia prawa, np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem małoletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą, należy – w porozumieniu z rodzicami dziecka – niezwłocznie powiadomić Policję.
Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi	Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać potrzebę skorzystania przez ofiarę ze specjalistycznej opieki psychologicznej. Decyzja o takim kontakcie i skierowaniu na terapię musi zostać podjęta w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka.